

ΤΑ ΚΑΡΤΕΡΙΑ

Κερκυραϊκὰ εἰκόνες

Δύο οἰκίαι μακρὰ καὶ στενὰ, χαμηλαὶ καὶ παράλληλοι, ὡσεὶ συμβαδίζουσαι ἐν τῇ ὁδῷ τῆς πενίας καὶ τῆς ἀθλιότητος, περιφρασσόμεναι ὑπὸ πυκνῆς συστάδος ἀγριοσκῶν καὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, αὐταὶ καὶ μόναι ἀπαρτίζουσι τὰ Καρτερία. Ὁ ὑψηλὸς λόφος τῆς Λιανοσταφίδας, ὀνομασθεὶς οὕτω ἐκ τῆς φυτουργήσεως ἐκεῖ Κορινθιακῆς σταφίδος, ἣτις δὲν ἐπρόκοψεν, ὀρθοῦται ἀνατολικῶς αὐτῶν ἡρέμα καμπυλούμενος πρὸς τ' ἄνω ἕτερος λόφος ἐλαιόφυτος, ἡμερος, ἐπικλινῆς, ἐπὶ πῶν πλευρῶν τοῦ ὁποῖου ἀναρριχθῶνται ὡς ἐν ἄσθματι αἱ οἰκίαι τοῦ Μαντουκίου, ὀρθοῦται πρὸς δυσμᾶς, κ' ἔνθεν καὶ ἔνθεν οἱ ἀνόμαλοι πόδες τῶν μετατρέπουσιν εἰς λεκάνην ὄλον ἐκεῖνον τὸν χώρον. Ἡ λεύκη, ἣτις φύεται πανύψηλος ὡς γίγας πρόσκοπος, παρὰ τὴν δεξιὰν οἰκίαν, ῥίπτει παχεῖαν σκιάν ἐπὶ τοῦ πτωχοῦ συνοικισμοῦ τὸ καλοκαίρι, τὸν δὲ χειμῶνα μαίνεται καὶ θορυβεῖ καὶ γοᾷ ὀδυνηρῶς, ὡσεὶ ἀπὸ τῆς ὕψης τῆς νὰ προσιωγῆται καὶ τὸ μέλλον θλιβερόν εἰς τοὺς γείτονας τῆς· μία βρῦσις λιθόκτιστος παρὰ τὴν ἀριστεράν, χύνει τὰ λευκὰ ρεῖθρά τῆς καὶ ποτίζει τοὺς συνοίκους μετὰ μορμύρου πενθίμου, ἐνθυμίζουσα εἰς αὐτοὺς τὰ κρυστάλλινα νερὰ τῆς πατρίδος. Κατὰ δὲ τὰς θυελλώδεις νύκτας, ὅταν τὰ στοιχεῖα μαίνονται ἀπὸ τῆς ὕψης καὶ αἱ ἀστραπαὶ αὐλακοῦσι τὸν αἰθέρα, ἐν τῷ σκότει ἐκεῖνῳ τῷ πυκνῷ, μέσω τῆς βοῆς τῆς τρικυμίας καὶ τοῦ φοβεροῦ αναστασμοῦ τῆς λεύκης καὶ τοῦ μορμύρου τῆς βρῦσεως, οἱ ἀτυχεῖς σύνοικοι νομίζουσι ὅτι ἐνωτίζονται γοερὰν φωνήν, ὡς κλητήριον σάλπισμα ἀντηχοῦσαν:

— Καρτερεῖτε!

Καὶ τὴν πιστεύουσι τὴν φωνὴν αὐτὴν οἱ Πάργιοι, διότι τοῖς φέρει εὐχαρὶ προμῆνυμα, διότι τὴν ἀνευρίσκουσι, τὴν αἰσθάνονται ἀντηχοῦσαν καθ' ὄραν καὶ κατὰ λεπτὸν εἰς τὰ στήθη τῶν, εἰς τὴν ψυχὴν τῶν. Τὴν πιστεύουσι καὶ καρτεροῦσιν ἀκόμη εὐτυχεστέρους καιροὺς ἐν ἀναμονῇ ἀρχιδάντων, ὅπως οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι φυγάδες, οἱ Δεσιλλᾶται καὶ Βαλιᾶται καὶ Μαυρογενᾶται, οἵτινες, ἐνῶ ἐδάκρουν λαμβάνοντες τὴν εὐτελεῖ ἀμυδίην τῆς ἀρπαγείσης βακουπίμου περιουσίας τῶν, ἐφαλλον συγχρόνως εὐέλπιδες ἐν τῇ πίστει τοῦ δικαίου τῶν:

Φεύγομε, φεύγομε
Καὶ τὸ Μάνθο . . .

Καὶ τὰ τάλλαρα θὰ φάμε
Καὶ ἔς τὴν Πάργα θὰ νὰ πάμε! . . .

Πλὴν φεῦ! ἐκεῖνοι ἐτάφησαν ἤδη ὑπὸ τὸ ψυχρὸν χῶμα, ξένον χῶμα, καὶ ματαίως καρτεροῦσι τὰ ὅστα τῶν νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὴν γενέτειραν γῆν μετὰ τῶν ὁσίων τῶν πατέρων τῶν, ἅτινα οἱ ἴδιοι, ἐντὸς δερματίνων σάκκων συνευγάδευσαν, ἵνα μὴ φοβῶσιν τὰ ἱερά, αἰσθανόμενα αἴφνης πόδα κατακτητοῦ πατοῦντα τὰ χῶματά τῶν. Ἐτάφησαν καὶ οἱ υἱοὶ τῶν καὶ θὰ ταρῶσιν ἴσως καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν τῶν μόνον μετὰ τὰ δάκρυα τοῦ ἀπάτριδος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὴ-
ναν ἐνωτίζόμενοι τὴν φωνὴν τῆς ψυχῆς τῶν:

— Καρτερεῖτε! . . .

Θεὲ μου καὶ δὸς μου λογισμῶ
Καὶ βόηθα με τὸ χριστιανό,
Νὰ μιλήσω τῇ ἱστορίᾳ
Γὰ τῆς Πάργας τὴν αἰτία.
Ἡ προσταγὴ ἐδόθηκα,
Τῶν Παργινῶν εἰπώθηκα,
"Ὅλοι κλαῖνε καὶ βογγοῦνε"
Ποῦ εἶσαι Πάργα μελετοῦνε.
Ποῦ εἶσαι πατρίδα μας γλυκαῖα,
Ποῦ εἶχες τὰ κρῦα τὰ νερά,
Κήπους, ὄροσεροὺς ἀέρες,
Κι' ἀξέτιμητους μπαξέδες . . .

Οὕτως ἐθρήνηε τῆς πατρίδος τὴν καταστροφὴν ὁ Γεωργάκης Δημουλίτας ὅταν ἐκοινοποιήθη αὐτοῖς παρὰ τοῦ Ἄγγλου Ἄρμουστοῦ ἡ πώλησις τῆς εἰς τὸν Ἄλφ Πασσάν. Ἄλλ' ἦτο μύχιος θρήνος, ἀνακραυγὴ ἐγκαρδίας οἱ στίχοι οὗτοι ὄλον ὄμοι τῶν κατοίκων τῆς Πάργας, τεσσάρων χιλιάδων κατοίκων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων, γερόντων καὶ νέων, διὰ τὴν ἀπολλυμένην πατρίδα. Αἱ γυναῖκες πλέον δὲν ἔφερον τὰς καινοουργεῖς χρυσοπαρῶδες στολάς, οὐδ' οἱ ἄνδρες τὰς βαθυκυάνους βράκκας τῶν, ἵνα προσέλθωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν κ' ἐορτάσωσι τὴν ἀνάστασιν τοῦ Αὐτρωτοῦ τοῦ κόσμου. Αὐτρωτῆς δὲν ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς κανεῖς. Μόνον ἀπειλητικοὶ τὴν ὄψιν οἱ Ἄλθανοὶ περσεύοντο ἐνοπλοὶ ἐξω εἰς Γουμανίτσαν, ἐνεδρεύοντες κ' ἐτοιμοὶ νὰ ὀρμηθῶσιν ἐντὸς, νὰ διαρπάσωσι καὶ νὰ ἐξελθῶσιν. Οἱ ἱερεῖς δακρύνοντες, συντετριμμένοι, προσήρχοντο εὐλαδῶς ν' ἀρχιρέσωσιν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Κάστρου τὰς εἰκόνας καὶ ὅτε ἡ Παναγιοπούλα, ἡ μικρὰ ἀμυρὰ εἰκόν, ἡ θαυματουργὸς πολιούχος, ἐφάνη δακρύνουσα, διότι ἀπεσπᾶτο τοῦ προσ-

φιλοῦς σκῆνους τῆς καὶ ἀπήγατο εἰς ἐξορίαν, οἱ γόοι τῶν κατοίκων ἀντήχησαν εἰς τραγὸν καὶ αἰώνιον ἀνάθεμα πωλητῶν καὶ ἀγοραστῶν.

Διότι τῶ ὄντι ἦτο προσφιλεστάτη ἡ πόλις εἰς τὴν εἰκόνα ἐκείνην. Ἀπὸ τετρακοσίων ἤδη ἐτῶν, ὅποτε ἡ πόλις ἦτο εἰς ὑψηλότερον μέρος, εἰς τὸν τοιρῶν Παλῆροπυργῶν, ἐκεῖ ὅπου βραδύτερον ἐκτίσθη ἡ πλοῦτος ἐρημος, χέρσος μὲ λωρίδια ἐκ κοκκινώματος κατάφυτα ἀπὸ χαμορρίγανθων καὶ ἀσφοδέλων· καὶ μόνον τὸ εἰκονισματίον, ἡ Παναγιοπούλα, ἔμενεν ἐκεῖ ἐντὸς κοιλώματος, κεκρυμμένη, ἀφανής ἀπὸ τὰ βλέμματα τοῦ κόσμου, μόνη μεταξὺ τῶν ταπεινῶν χορταρίων καὶ τὸ πολὺ κάποτε μὲ τὴν συντροφίαν καμμιᾶς ἀγαθῆς ἀμνάδος, εἰτ' αἰγὸς παρακλινηθείσης ἐκεῖ. Καὶ ὅτε ὁ βοσκὸς ἀνευρῶν αὐτὴν τὴν μετέφερον ἐν λιτανείᾳ εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν ἀπέθεσαν εἰς εὐπρεπῆς σκῆνος, μέσῳ τοῦ λιθωνοῦ καὶ τῶν ψαλμῶν καὶ τῶν δεήσεων τῶν πιστῶν, αὐτὴ ἔφυγεν ἐκεῖθεν κ' ἐπληθῆκε πάλιν εἰς τὴν προτέραν θέσιν τῆς. Καὶ ἂν οἱ Πάργιοι ἐπέμενον πάλιν νὰ τὴν λάθουν ἐκεῖθεν, ἐπέμενε καὶ αὐτὴ, μέχρις οὗ ἔκαμεν αὐτοὺς ἐπὶ τέλους νὰ ἐνοήσωσιν, ὅτι οὗτοι ἔπρεπε νὰ τὴν ἀκολουθήσωσιν ἐκεῖ, ὅπου θὰ εὕρισκον καὶ εὐφορον γῆν καὶ πλούσιον ἐμπόριον καὶ δυνατὸν μέρος πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν προσβολῶν τῶν ἐχθρῶν τῶν.

Ἄλλ' ἔπρεπε ἤδη νὰ φύγῃ ἐκεῖθεν. Βάρβαρος ποὺς ἐπάτησε τὰ χώματα ἐκεῖνα καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ θυπηθῆ, νὰ καταπατηθῆ αὐτὴ, ἡ οὐρανοβάμων, ὑπὸ τὸ πέλμα τῶν ἀπίστων. Ἄλλως πῶς νὰ μείνωσιν αὐτὰ τ' ἀτυχεῖ πλάσματα, πλανώμενα ἐν τῷ πελάγει ἢ ἐν τῇ ξένη γῇ, ἄνευ τῆς προστασίας τῆς! Κ' ἐνῶ τὴν ἀπῆγεν εἰδὼ ὁ ἱερεὺς, παρέκει ἄλλοι ἐσκαπτον τοὺς τάφους, τυμβωρύχοι εὐσεβεῖς, ἐκθάπτοντες ἄλλα ἱερὰ κειμήλια, τὰ λευκὰ ὅστ' αὐτῶν πατέρων τῶν, καὶ παραδίδοντες εἰς τὰς φλόγας μεγάλης πυρᾶς, ἧτις ὑφ' οὗτο ἐκεῖ τρίζουσα, καταδιβρώσκουσα αὐτὰ ζηλοτύπως, ἵνα μὴ τ' ἀφήσῃ εἰς τὴν λύσσαν τῶν βαρβάρων. Καὶ παρέκει ἄλλοι διεσκόπιζον εἰς τοὺς ἀέρας τὰ ὑπάρχοντά τῶν ὅλα, ἵνα μὴ ὠφελήθωσιν οἱ κατακτητὰί κ' ἔθραυον τὰς ἀποθήκας καὶ κατεθρουμάτιζον τὰς οἰνοβαρέλας.

— Γιατί, μωρὲ Πάργινε, χύνεις τὸ κρασί σου; ἔλεγον οἱ εἰσελθόντες διὰ τὴν τέρησιν δῆθεν τῆς τάξεως Ἄλθωνοι, προσηλοῦντες διψαλέα βλέμματα ἐπὶ τοῦ βέοντος οἴνου.

— Ἡ γῆ τῶκαμεν ἡ γῆ νὰ τὸ πιῇ, ἀπῆντων θυμωδῶς καὶ ἀπαράχως οἱ Πάργιοι.

Καὶ ἤρχισαν εἶτα ἡ φυγὴ, οἰκτρὰ φυγὴ, μὲ δάκρυα πύρινα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, μὲ θλίψιν εἰς τὴν ψυχὴν, μὲ βάρος εἰς τὴν καρδίαν, τὸ μέγα βάρος ἐκεῖνο τῆς λύπης, διότι ζῆ κανεῖς καὶ βλέπει τὴν διαγελωσάν φύσιν γύρω του, τὴν γλαυρὸν αἰθέρα καὶ τὴν ἀνοθεύσαν γῆν, ἐνῶ μέσα του τρέφει τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν ἀπόγνωσιν. Πλοια-

ρια μικρά, σεσηπότα, ἐτοιμώθηυστα, παρέλαθον τοὺς φυγάδας, κ' ἐνῶ ἀντικρὺ αἱ νῆσοι τοῦ Ἰονίου ἔτεινον γλοερὰς ἀγκάλας ὅπως τοὺς δεχθῶσιν, ἐκεῖνοι ἔστρεφον δακρυθρόκτους ὀφθαλμούς ὑπίσω πρὸς τὸν ξηρὸν βράχον τῶν.

Δὲν ἦτο εἰς τὰς νῆσους ἡ πατρίς τῶν.

Ἡ Κέρκυρα, ἧτις ἐδέχθη ἄλλοτε τὸν Ὀδυσσεὰ γυμνὸν καὶ τεθλιμμένον, ἐδέχετο ἤδη, ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τῆς, πτωχοὺς καὶ ἀπαρηγορήτους τοὺς πλείστους τῶν ἀτυχῶν Παργίων. Τοὺς ἐδέχθη ἐκ τοῦ ἀντιθέτου πάντοτε, ὅπως ἀντίθετος ἦτο καὶ ἡ τύχη τῶν ὁ μὲν ἀνεζήτει τὴν πατρίδα του, οὗτος δ' ἐφορῶν ἐκουσίως αὐτὴν, διότι δὲν ἦτο πλέον δι' αὐτοὺς εἰμὴ γῆ δουλείας καὶ αἰσχύνης. Εἰς τὰς ὑφορούσας οἰκίας τῶν δὲν ἐθαύλασε πλέον τὸ τρυφερὸν θάλλος, οὔτε προσεμεδίδα εὐελπίς οἰκογενεϊκὴ ἁρμονία, ἀλλ' ἐσφυρηλατοῦντο βρούταται ἀλύσει· εἰς τὰ περιβόλια τῶν δὲν ἔμελεπε γλυκόφωνος ἀηδὼν, ἀλλ' ἀντήχει τὸ πικρὸν καὶ θρηνηδὸς κραύγασμα τῆς κουκουθᾶγας· εἰς τὸν ἀέρα πέριξ δὲν ἐπλανᾶτο τερπνὸν τὸ ἄρωμα τῆς κιστρίας καὶ τῆς πορτοκαλλέας, ἀλλ' ἐφέρετο ἡ πνοὴ τοῦ ἀγρίου ἐπιδρομέως.

Κατ' ἀρχὰς ἡ Ἀγγλικὴ ἐξουσία ἐχορήγησεν εἰς τοὺς πρόσφυγας τὸ ἄπλωμα τῆς Γαρίτσας εἰς καταυλισμὸν. Ἄρσῳ ἐπώλησεν ἀντὶ ἀργυρίου τὴν πατρίδα τῶν, εἰδὼκα πάλιν ἀντὶ ἀργυρίου εἰς αὐτοὺς ἐν ἄπλωμα, τὸ ὅποιον δὲν ἦτο καὶ ἰδικὴ τῆς γῆ. Οἱ Πάργιοι τὸ ἐδέχθησαν, ἠπλώσαν ἐκεῖ τ' ἀποκαμόντα σώματά τῶν καὶ ἐπ' αὐτῶν τὰ βῆκη τῶν, κοιμώμενοι κ' ἐξυπνοῦντες πάντοτε μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς εἰς τὰ πάτρια ταχεῖας ἐπιστροφῆς, πολλάκις πλανώμενοι ἀνὰ τὰ ὑψώματα τῆς Ἀναλήψεως, ὅπως ἴδωσι μακρὰν ἐν τῇ λευκῇ σκιᾷ τὸν ἱερὸν βράχον τῶν.

Ἄλλ' ἦλθον μετ' ὀλίγον τὰ ψύχη, ἦλθεν ἡ βροχὴ ἡ ἀδιάκοπος καὶ ἡ ὕγρασις τοὺς παρέλυσε τὰ γυῖα καὶ ἡ πείνα ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς τὴν σκελετόδη μορφήν τῆς καὶ ἡ γύμνια παρουσίασε τὸ μίγγλόν σαρκίον τῆς. Ἡ Ἀρμοστεία τοὺς ἐλυπήθη τότε καὶ τοὺς συνεπόνεσεν. Εἰς τὰς δικαίας κορυφὰς, εἰς τοὺς γόους τῶν ἐδῶκεν ἕνα κομμάτι ψωμί, τὸ ὅποιον ἀντεστάθμιζε πρὸς βρατύτητον γουστὸν, διότι ἤρχετο ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν πλουσίων κτημάτων τῶν, κ' ἔριψε τὰ βιγῶντα σώματά τῶν ἐντὸς δύο στρατώνων τῆς, εἰς τὰ Καρτέρια. Καὶ οἱ ἀτυχεῖς ἐκεῖνοι, ὅπως ὅλοι αἱ μεγάλαι ψυχαί, αἱ γνωρίζουσαι δύνανται ἐντὸς αὐτῶν, ἐπανελάμβανον εὐέλπιδες τὸν ἐπωδὸν:

Καὶ τὰ τὰλλαθα θὰ ρᾶμε

Καὶ εἰς τὴν Πάργα θὲ νὰ πάμε!

Δὲν ἤθελον, ὅχι, οἱ μεγάλοι, νὰ ἐκδηλώσωσι τὸν πόνον τῆς ψυχῆς τῶν διὰ νὰ χαρῶσιν οἱ ἐχθροὶ τῶν. Κ' ἐστιβάχθησαν ἐκεῖ ὕμνις μετὰ πασχόντων, νέοι καὶ νέαι ἀναμίξ, παιδιὰ καὶ γέροντες,

ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὅπως εἰς ἄξενον ακτὴν, συμφορῶνται τὰ ναυάγια. Ἐκαστος μετὰ τῆς οἰκογενείας του κατέλαβε τμημὰ τι τῶν μακρῶν στρατώνων περιμαζεύμενος, συσπειρούμενος περὶ αὐτὸν ἵν' ἀφήσῃ καὶ εἰς τὸν ἄλλο τόπον ἡ δυστυχία ἀλληλοδοθεῖται πάντοτε.

Μετ' ὀλίγον εἶδον ὅτι δὲν ἦτο εὐκολὸς ἡ τοιαύτη ζωὴ. Μετὰ τὴν πάροδον τῆς πρώτης ἀνάγκης συνησθάνθησαν ὅλοι τὴν ἀνθρωπινὴν τῶν ὑπόστασιν. Ἡ αἰδὼς ἀνῆλθεν ἀπὸ τῆς καρδίας κ' ἐκοκκίνησε τὰς παρεῖας τῶν εἰς τὸν τοιοῦτον ἐξευτελισμὸν καὶ τὴν ζωώδη κατάστασιν τῶν. Ἄν τὰ βῆκη, ἅτινα τοῖς ἀπέμειναν, δὲν ἴσχυον νὰ καλύψωσιν ὅλα τὰ μέλη τῶν παρθένων, τῶν γυναικῶν, τῶν παιδιῶν τῶν, δὲν ἔπρεπε ὅμως ν' ἀφίνωσι καὶ τὰ κεκαλυμμένα ἐλεύθερα τὴν νύκτα, ὅταν ὁ ὕπνος παραλύει τὸ σῶμα καὶ ἀνικισθητὶ τὸ πνεῦμα. Καὶ ἤρχισαν οἱ ἀτυχεῖς νὰ χωρίζωσι διὰ σινδονῶν τὸ πρῶτον κ' ἔπειτα διὰ τοίχων κλαμίνων τοὺς στρατώνας εἰς διαμερίσματα στενά, πνιγρὰ καὶ κατασκότεινα ὡς περιστερῶνας. Κ' ἕκαστον τοιοῦτον διαμερίσμα περιέκλειεν ὀλόκληρον οἰκογένειαν μ' ὅλα τὰ χρεῖώδη τῆς. Κ' ἐπέγραψεν ἡ οἰκογένεια ἄνω τῆς θύρας τῆς τὸ ἴδιον ὄνομά τῆς, διὰ νὰ γνωρίζεται ἐκάστης ἡ δικιμονὴ εἰς τὸν κυκεῶνα ἐκεῖνον τῶν κατοικιῶν. Κ' ἔζων οὕτω ἐκεῖ τὴν οἰκτρὰν καὶ ἀγέλαστον ζωὴν τοῦ πρόσφυγος, τὴν ἀσφυκτικὴν ζωὴν τοῦ μὴ ἔχοντος ἰδίαν πατρίδα, τοῦ ξένου, ὅστις ἀπὸ παντοῦ καὶ τὰ πάντα προσβλέπει θοά, ἀνεζήγητα, ἐχθρικά εἴτε εἰρωνικά πρὸς τὴν ὑπερηφάνειάν του.

— Εἶμαι Παργινός! ἔλεγον μὲ τὸ πείσμον ἐκεῖνο ἦθος τῆς αὐτοπεποιθήσεως.

Ἄλλὰ τοῖς ἀπάντα ὁ γέλως, γέλως ὄξυς, διαπεραστικός, ὡς νὰ τοῖς ἔλεγεν.

— Εἶσαι παλαδός.

Καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα δὲν ἔπαυσον οἱ Πάργιοι νὰ αἰσθάνωνται μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τῶν, εἴτε νὰ ἐνωτίζωνται μέσῳ τῆς βοῆς τῆς τρικυμίας καὶ τοῦ φοβεροῦ ἀνασασμοῦ τῆς λεύκης καὶ τοῦ μορμύρου τῆς βροσεῖς τὴν γνωστὴν γοερὰν φωνήν, ὡς κλητήριον σάλπισμα ἀντηχοῦσαν:

— Καρτερεῖτε! . . .

Τώρα ἐξέλιπον ἐκεῖνοι ὅλοι. Δὲν μένει ἀκόμη παρὰ εἰς καὶ μόνος γέρον, εἰς τὸ ἀκρινὸν διαμερίσμα τοῦ ἀριστεροῦ στρατώνος, ὅστις ἐνῶ τροφοδοτεῖ τὰς ὀρνιθᾶς του, διηγεῖται τὸ θλιβερὸν παρελθὸν του καὶ κλαίει. Κλαίει ἐπίσης καὶ διὰ τὸ παρὸν του. Διότι ὅλα ἔλλαξαν γύρω του, ὅλα παρελθόν· καὶ ἂν πρὶν ἔχασε τὴν πατρίδα, ἀνεπὶλοι αὐτὴν εἰς τὰ πρόσωπα τῶν συνηλικιωτῶν του· ἐνῶ τώρα τὰ ἔχασε διὰ παντός.

Εἰς τ' ἄλλα διαμερίσματα ἡ νέα γενεὰ χαίρειται, τραγοῦδει, ἀγάλλεται καὶ γεννοβολᾷ. Αἱ αὐστραὶ ἐκεῖνα: Παργινὰ μωρρά τῶν ἀνδρῶν

καὶ ῥωμαλαῖα καλλοναὶ τῶν γυναικῶν, τ' αὐστηρὰ ἦθη, ἡ ἐνδυμασία καὶ ὁ κόσμος, ἡ ἀφέλεια καὶ χάρις τῶν ὅλα μετεβλήθησαν, ἔλλαξαν. Ἡλλαξε ἀκόμη καὶ ἡ ὀμιλία τῶν. Ἀλλὰ μαζὴ μ' αὐτὰ συναπῆθε καὶ ἡ δυστυχία καὶ στενοχωρία τῶν. Ποτισθέντες ἐπὶ μακρὸν τῆς πρακτικότητος τὰ νάματα, ἔγειναν καὶ αὐτοὶ πρακτικοί, ἐρρίφθησαν εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, ἔγειναν πλούσιοι καὶ ἀπεσύρθησαν οἱ πλείστοι ἀπὸ τὰ Καρτέρια. Οἱ δὲ μείναντες ἐκεῖ ζῶσιν ἀνετώτερον κ' ἔκαμαν προεξοχὰς εἰς τὰ διαμερίσματά τῶν, κ' ἔχουσι τὰς χῆνας καὶ τὰς ὀρνιθᾶς τῶν πέριξ καὶ κλιλιεργοῦσι τὸν βασιλικὸν καὶ τὴν ἀρμπάρουζαν εἰς τὰ παρὰθυρὰ τῶν καὶ ἀπλώνουσι τ' ἀσπρόρουγά τῶν ἔξω εἰς τὰ διασταυρούμενα πολυπλόκως, ἀπὸ τοῦ ἐνὸς στρατώνος εἰς τὸν ἄλλον, σχοινία.

Τὰ Καρτέρια ἀπὸ μακρὰν ἔχουσι τι τὸ εὐχαρι, τὸ ἀγροτικὸν ἐπάνω τῶν. Τὴν προῖαν ὁ διαβάτης ἔχει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἐξάισιον θέαμα πολυτύρβου καὶ βομβοῦσας συναγωγῆς. Οἱ χαίρετισμοὶ καὶ οἱ γέλωτες διασταυροῦνται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον στρατώνα. Ἐξέροχονται ἀπ' εἰδῶ λευκόπεπλοι παρθένοι, μὲ τὸν τύπον ἐκεῖνον τὸν νοηρὸν τοῦ ὕπνου ἀκόμη ἐπὶ τῆς δροσερᾶς μορφῆς, μὲ τὴν ἀταξίαν τῆς μαύρης κόμης. Ἐκεῖθεν ἀποχωροῦσιν εὐρωστοὶ κ' ἐργατικοὶ ἄνδρες μ' ὅλην τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἀφροντισίαν τοῦ ταπεινοῦ ἀσπῶ. Τὰ παιδιὰ τρέγουσιν εἰδῶ κ' ἐκεῖ γυμνόποδα καὶ γυμνώλενα, ἄλλα κλαυθμηρῶς ἀμιλλώμενα πρὸς τὰ ὀρνιθῆ καὶ τὰς περιστερὰς καὶ τὰς χῆνας εἰς τὴν ζήτησιν τῆς τροφῆς τῶν, ἄλλα χρωπαὶ σπεύδοντα εἰς τὴν βρύσιν νὰ νιφθῶσι.

Περὶ δὲ τὸ ἐσπέρας εἴτε τὰς σεληνοφωτιστοὺς νύκτας τοῦ καλοκαιρίου, ἔξω ἐκάστης θύρας ποικιλόχρον σύμπλεγμα διαγοάρεται ἐκ τῆς μάμης, κατεχοῦσῃ τὴν ἀνωτάτην θέσιν τῆς λιθίνης κλιμακῆς καὶ κοιμιζούσης εἰς τὰ γόνατα τὸν μικρόν, τῆς μητρὸς ταπεινότερον παρεχοῦσῃς γυμνὸν εὐρωστον μαστὸν εἰς τὴν ἀπομύζησιν καὶ τὰς περιθλίψεις τοῦ βρέφους, ἐνῶ ὁ πατὴρ ὀρθιος, στηριζόμενος εἰς τὸν τοίχον, ἀσκεπῆς, λησμονεῖ τὸν κάματον τῆς ἡμέρας εἰς τὴν θέαν τῆς οἰκογενείας του καὶ συμπαίξει μετὰ τῶν ἄλλων μεγαλύτερων τέκνων του, ἐνῶ ἀκοῦσται καὶ ἀπαντᾷ εἰς ὅλας τὰς διαμειβομένους γύρω του συνομιλίας.

Ἄλλ' ἂν οὕτω ἡ νέα γενεὰ τῶν προσφύγων μετεβλήθη, ἂν τὸ πρακτικὸν πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἐπέδρασε κ' ἐπ' αὐτῶν, ἂν δὲν ἤξεύρωσι καθόλου τὴν Πάργαν, οὐδ' ἐγεύθησάν ποτε τὰ καλὰ τῆς ἄλλοτε πατρίδος τῶν, δὲν τὴν ἐλησμονήσαν ὅμως ποτέ. Ἀπὸ τοῦς πατέρας, ἀπὸ τοῦς πάππους τῶν παρέλαθον τὴν εἰκόνα τῆς εὐθῆς μὲ τὸ οἰκογενειακὸν τῶν ὄνομα καὶ τὴν κρύπτουσαν εἰς τὰ στήθη τῶν ὅλοι, πολυτίμων καὶ προσφιλῶν θησαυρῶν. Πιστεύουσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν θαυματουργίαν

δύναμιν τῆς Παναγιωπούλας των, ἦν μετὰ τῆς ἱερᾶς σημαίας τῆς, τῆς διατρήτου ἀπὸ τὰς σφαιρας τοῦ ἔχθρου, καὶ ἄλλων ἱερῶν σκευῶν φυλάσσουσιν εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον τοῦ παλαιοῦ φρουρίου, ἀνυπόμονοι μέχρις οὗ τὰ καταθέσῃσι πάλιν εἰς τὸ πρῶτόν των σκῆνος. Κ' ἐνωτίζονται ἀκόμη, μέσθ τῆς βοῆς τῆς τρικυμίας καὶ τοῦ φθοεροῦ ἀνασασμοῦ τῆς λεύκης καὶ τοῦ μορμούρου τῆς βρύσεως, τὴν γνωστὴν εἰς τοὺς πατέρας των γοεράν φωνήν, ὡς κλητήριον σάλπισμα ἀντηχοῦσαν.

— Καρτερεῖτε!

A. ΚΑΡΑΒΙΤΣΑΣ

ΣΥΖΥΓΙΚΟΝ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

Ἄ Κέριος καὶ ἡ Κυρία Παραξενίδου μετέβησαν εἰς τὸ Νέον θέατρον Ἀθηνῶν, διὰ τ' ἀκούσθαι τὸ ἰταλικὸν μελόδραμα, καὶ ἔχον καθίσματα εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῆς αἰθούσης.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ἀφοῦ μιά φορά ἀξιώθηκες καὶ ἡ εὐγενεία σου νὰ μὲ φέρῃς εἰς τὸ θέατρον, ἔπρεπε τοῦλάχιστον νὰ εὐρῆς θέσεις τῆς προκοπῆς. Ἐσὺ ὅμως θὰ εἶπες μέσα σου: «πολὺ τῆς εἶνε κ' αὐτό!»

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ, ἀπαληκτος. — Μὰ, γυναϊκά μου, εἴμεθα εἰς τοὺς πρώτους πάγκους καὶ πρὸς τὴν μέσῃν ἐπλήρωσα δέκα δραχμὰς γιὰ τὰ καθίσματα αὐτὰ καὶ ὅλος ὁ κόσμος τὰ θεωρεῖ ἀπὸ τὰς καλῆτέρας θέσεις τοῦ θεάτρου. Ποῦ ἤθελες λοιπὸν νὰ σὲ πάω; εἰς τὸ δημοτικὸν θεωρεῖόν;

Ἡ ΚΥΡΙΑ, προσβεβλημένη. — Γιατί τάχα μὲ τόσῃν εἰρωνείᾳ μοῦ μιλεῖς γιὰ τὸ δημοτικὸν θεωρεῖόν; Κατὰ τὴν γνώμην σου θὰ τὸ ἐξευτέλιζα ἢ ἐπήγαινα ἐκεῖ. Ἐ!... Καλῆτερα νὰ μὴ με ἔφερνῃς εἰς τὸ θέατρο, ἀφοῦ εἶγες σκοπὸ νὰ μοῦ κἀνῃς τέτοια κομπλιμέντα.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Μὰ ὄχι, ὄχι! μόνον σοῦ τὸ εἶπα, γιὰ νὰ σοῦ ἀποδείξω πὼς ὕστερα ἀπὸ τὸ δημοτικὸν θεωρεῖον καλῆτερα θέσεις εἶνε κ' ἰδικαί μου τὰ ἄλλα θεωρεῖα εἶνε πολὺ ὑψηλὰ μ' ἔννοσις; Καὶ εἰς τὸ ταμείον τοῦ θεάτρου, ὅταν ἐζήτησα ἀπὸ τὰς καλῆτέρας θέσεις, μοῦ ἔδωκαν αὐτάς. Φαρωῶ δὲ πὼς δὲν εἶνε καὶ ρθηνὰ δέκα δραχμὰς!

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ἐτσι, πῆγες καὶ πέταξες δέκα δραχμὰς, χωρὶς κἀν νὰ ἰδῆς ποῦ εἶνε τὰ καθίσματά μας; Ὡστε ἂν μὰς ἔβαζαν καὶ εἰς τὸ ὑπερφόν, δὲν θὰ ἔλεγες τίποτε.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Θέσις ποῦ πληρώνεται πέντε δραχμὰς δὲν ἤμπορεῖ νὰ εἶνε εἰς τὸ ὑπερφόν.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ἀλλὰ εἶνε τέλος πάντων ἐδῶ ποῦ εἶνε, ἐδῶ ποῦ ἔτυχαν νὰ εἶνε....

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Δὲν ἔτυχαν τὰ ἐδιάλεξα ἐγὼ εἰς τὸ τυπωμένον σχέδιον τοῦ θεάτρου, ποῦ μοῦ ἔδειξαν εἰς τὸ ταμείον.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ὡστε τὰ πῆρες χωρὶς νὰ τὰ ἰδῆς, χωρὶς νὰ δοκιμάσῃς ἂν εἶνε μαλακὰ.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Μὰ κανένας δὲν συνειθίζει νὰ τὸ κἀνῃ αὐτό! Ἐπειτα τὴν ἡμέραν εἶνε θεοσκοπέτινα ἐδῶ μέσα.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ἐγὰθῆσαν τὰ φανάρια;

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Ὡ!

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Τί ὦ!... Ἀλλὰ βέβαια τί σὲ μέλει ἂν πονέσουν τὰ κόκκαλά μου εἰς αὐτὰ τὰ σανίδια ποῦ μ' ἐκάθισες! Φτάνει ἐσὺ νὰ μὴ χαλάσῃς τὴν ἡσυχίαν σου.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Νὰ σοῦ βάλω τὸ ἔπαινον μου νὰ καθίσῃς ἐπάνω;

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ὠραῖο προσκεφαλάκι!... Ὅλα σου τα κομπλιμέντα εἶνε τοῦ αὐτοῦ εἶδους. Ἄντι νὰ μοῦ στρώσῃς τὸ ἔπαινον σου, καλῆτερα θὰ ἔκαμνες νὰ πῆς ν' ἀνοίξῃς τὴν πόρτα ν' ἀναπνεύσω λιγάκι ποῦ μ' ἐπνίξε ἡ γειτόνισσά μου ἐδῶ μὲ τὸ πατσουλί.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Μὰ πὼς ἔμπορὸν ν' ἀναστατώσω ὅλον τὸν κόσμον γιὰ νὰ περάσω ἀφοῦ ἄρχισεν ἡ παράστασις;

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ἄ, βέβαια, γιὰ τοὺς ξένους σὲ μέλει καὶ γιὰ μένα, γιὰ τὴν μετέρα τῶν παιδιῶν σου, δὲν σε μέλει τίποτε.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Ἐπειτα καὶ ἂν τὴν ἄνοιγα θὰ ἐγίνετο βεῦμα καὶ ὅλοι νὰ ἔτρεχαν νὰ τὴν κλείσουν.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ὡστε πρέπει καὶ καλὰ νὰ λιποθυμήσω ἐγὼ γιὰ τὸ χατήρι αὐτῆς ἐδῶ.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Σούτ! νὰ μὴ σ' ἀκούσῃ!

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Νὰ μὴ μ' ἀκούσῃ; ἄς μὴν ἔβαζε πατσουλί, σὰν καμμιά πατσαβούρα.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Πατσουλί βάζουν καὶ καθὼς πρέπει κυρίακι.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Μὲ ἄλλους λόγους ἐγὼ δὲν εἶμαι καθὼς πρέπει! νέο κομπλιμέντο πάλι! Κρίμα ποῦ δὲν ἐπῆρες ἐσὺ αὐτὸ τὸ μυρωδάτο φρούτο νὰ κάθῃσαι, ὅπως κάθεται παρέκει ὁ ἀντρας τῆς εἰς τὸ πλάι τῆς σὰν στόλος.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Κάνει ὁ ἄνθρωπος ὅτι ἔπρεπε νὰ κἀνομε κ' ἐμεῖς προσέχει εἰς τὴν παράστασιν.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ὠραῖα παράστασις! δὲν καταλαβαίνω τίποτε!

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Ἄν ἐπρόσεχες... ἂντι νὰ ὁμιλῆς.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Νὰ κἀθώμαι μὲ κλειστὸ στόμα, βουβή;...

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Δὲν εἶπα αὐτὸ... Ἀλλὰ τέλος πάντων, ἅμα ἀνοίξῃ ἡ σκηνή, εἶνε συνήθεια νὰ μὴ μιλῇ κανεὶς.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Καὶ νὰ βλέπῃ αὐταῖς τῆς ἀηδίας!

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Δὲν μοῦ φαίνονται ἀηδίας...

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ἐτσι ἔ! καὶ ποῦ γίνονται, σὲ παρακαλῶ, αὐτὰ ποῦ βλέπεις τώρα ἐπάνω εἰς τὴν σκηνήν; Ἐνῶ τοὺς κυνηγοῦν καὶ βιάζονται νὰ φύγουν, αὐτοὶ κάθονται καὶ τραγουδοῦν, καὶ ὄχι ἕνας ἕνας, παρὰ ὅλοι μαζί. Ἐπειτα ὅποιος μπαίνει καὶ βγαίνει ἀνοίγει καὶ τὰ δυὸ φύλλα τῆς πόρτας σὰν νὰ ἔχη νὰ περάσῃ κανένα μπακούλο, κ' ἔπειτα ἡ πόρτα κλείνει μόνη τῆς... Καὶ δὲν εἶνε ἀηδίας;

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Ὑποτίθεται ὅτι οἱ πόρτες δὲν κλείνουν μόναις; κάποιος ὑπηρετῆς εἶνε ἀπὸ πίσω καὶ κλείνει.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Κάθε κάμαρα λοιπὸν καὶ ὑπηρετῆς ὥραϊον οἰκοκυριό! Αὐτὰ ἔρχεται νὰ μάθῃ κανεὶς εἰς τὸ θέατρο; Καὶ μοῦ ἔλεγες χθὲς πὼς τὸ θέατρον εἶνε σχολεῖον μορφώσεως ἡθῶν ὥραϊα ἦθη μορφώνει. Κῦτταξε κυρφομιλήματα ἐκεῖνη ἡ χοντροῦ ποῦ φωνάζει μαζί μ' ἐκεῖνον τὸν κοντὸ μὲ τὸ μου. Δὲν ντρέπεται παντρεμένη γυναῖκα; Καὶ ὁ ἀντρας τῆς κουφός εἶνε καὶ δὲν ἀκούει τὰ ἐρωνητά τῆς.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Μὴν τὰ παίρνῃς τὰ πράγματα ἔτσι τρακικὰ.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Τώρα θὰ μοῦ πῆς πὼς θὰ ἦσουν πολὺ εὐχαριστημένοι, ἂν εἶγες τὴν τύχην ἐκεῖνου μὲ τὸ μου... Βλέπω δὲ καὶ μὲ τί γουρλωμένα μάτια τὴν κυττάζεις τῆ φωνακλοῦ.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Μὰ ἐπὶ τέλους γιατί ἦλθα; γιὰ νὰ κλείσω τὰ μάτια μου καὶ ν' ἀκούω ἐσένα;

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ὅχι, κύριε! ἄλλες μὲ τρεῖς σκοποὺς καὶ τοὺς τρεῖς ἐναντίον μου, πρῶτον νὰ μοῦ σπᾶσῃ τὰ κόκκαλα εἰς τοὺς πάγκους αὐτούς, δευτέρον νὰ μὲ δηλητηριάσῃ μὲ τὸ πατσουλί καὶ τρίτον νὰ μοῦ διαφθερίσῃ τὰ ἦθη.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Σὲ παρακαλῶ, σόπα ὁ κόσμος γελᾷ μαζί μας.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Γελᾷ μαζί σου; σὲ οἰκτεῖρει, καὶ ἔχει δίκαιον. Ἄν σοῦ ἀρέσει αὐτὸ μείνε ἐγὼ φεύγω, ἔσκασα, δὲν ἀντέχω. Ἐλα, ἔλα, πᾶμε εἰς τὸ ταμείον νὰ πάρουμε πίσω τὰς δέκα δραχμὰς; θὰ χαλάσω τὸν κόσμον γιὰ νὰ μὰς δώσουν πίσω τὰ λεπτὰ μας; θὰ τοὺς πάω εἰς τὴν ἀστυνομίαν. Ἐσὺ νὰ ἔρχῃσαι μαζί καὶ νὰ μὴ μιλῆς, ἀφοῦ δὲν εἶσαι ἄξιος γιὰ τίποτε! ν' ἀφήσῃς ἐμένα νὰ τοὺς βάλω γινῶσι. Ἄκουε ἐκεῖ νὰ ἔρχεται κανεὶς εἰς τὸ θέατρο γιὰ νὰ ἰδῇ αὐτὰ... Ὅριστε... ἄρχισαν καὶ τὰ φιλιὰ τώρα...

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Μὰ ἀφοῦ εἶνε μητέρα καὶ γυιὸς γιατί νὰ μὴ φιληθοῦν;

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Θέλεις νὰ τὰ σκεπάσῃς κ' ὅλα! Ποῦ βρέθηκε μητέρα συνομιλικὴ μὲ τὰ παιδιὰ τῆς; Τὸ λέει ἔτσι ψέμματα ἀπὸ ντροπῆ; θὰ μείνῃς νὰ τοὺς κμαρῶσῃς; Ἐγὼ φεύγω.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Στάσου τοῦλάχιστον νὰ τελειώσῃ

ἡ πρᾶξις.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ἐφυγα!...

Ἡ ΚΥΡΙΟΣ. — Θὰ ἀναστατώσωμε τὸν κόσμον γιὰ νὰ περάσωμε.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ἄν δὲν πῆς ἐμπρὸς ἐσὺ ν' ἀνοίξῃς δρόμο, θ' ἀργίσω νὰ περιπατῶ ἐπάνω εἰς τὰ γόνατα τῶν καθισμένων.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ. — Μὰ ἔχε λίγην ὑπομονήν, ἐπὶ τέλους.

Ἡ ΚΥΡΙΑ. — Ὡ! ὦ! τὰ νεῦρά μου!...

Πίπτει εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Κυρίου λιπαρῶς. Ἀπὸς δὲ, βοηθούμενος ἐπὸ τινος ἀγνώστου, τὴν φέρει εἰς τὴν ἄμαζαν.

Ὁ ΑΓΓΩΣΤΟΣ, ἀποχαιρετῶν τὸν Κέριον. — Ἄν μὲ χρειασθῆτε καμμίαν φορὰν διὰ τὴν Κυρίαν σας, ὄριστε τὸ ἐπισκεπτήριόν μου.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ, ἀναγινώσκων. — «Σιδερόδρομος, θηροδαμαστής».

Μίμησις

ΔΣ

ΕΝ Τῷ ὨΚΕΑΝῷ

ΣΚΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

... Ἦτο ἡ ὥρα τῆς γενικῆς καθαριότητος. Ὁ οὐρανὸς αἴθριος; τὸ πλῆθος τῶν ἐπιβατῶν τῆς τρίτης θέσεως συναγμένον παρὰ τὴν πρῶραν. Τὰ πάντα λοιπὸν ἐφάνοντο αἴσια καὶ εὐνοϊκὰ διὰ τὴν ἐπιχειρήσιν μου, ὅπως ἀναμυθῶ καὶ συνδιαλεχθῶ μετὰ τῶν μεταναστῶν. Δὲν ἐβράδυνα ὅμως νὰ ἐννοήσω ὅτι ἡ ἐκτέλεσις ἦτο δυσχερῆστερα ἀπ' ὅσον ἐνόμιζον. Ἐνῶ διηρχόμην ἐγγύθεν τῶν καθήμενων, προσέχων ὅπως μὴ πατήσω τὸν πόδα κανενός, ἤκουσα νὰ λέγουν ἐπισθέν μου: «Τόπον εἰς τοὺς κυρίους!» καὶ στραφεὶς συνήτησα τὸ βλέμμα ἐνὸς χωρικοῦ, ὅστις μὲ ἠτένιζε μειδιῶν μὲ ἔκφρασιν ἐπικυροῦσαν τολμηροῦς τὸ σαρκαστικὸν νόημα τῆς ἐπιρωνήσεώς του. Ὀλίγον περαιτέρω, ὅτε ἐξέτεινα τὴν χεῖρα διὰ νὰ θεωπέσω παιδίον τι, ἡ μήτηρ του τὸ ἀπέσυρε μετὰ δυσμενείας, χωρὶς νὰ μὲ κυττάξῃ. Ἄδυνατὸν νὰ ἐκφράσῃ τὴν ὀδύνην, ἦν ἡσθάνθη. Δὲν εἶχα ἀναλογισθῆ τὴν ψυχικὴν κατάστασιν, εἰς ἣν ἦτο φυσικὸν νὰ εὐρίσκωνται πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνων, εἰς ὧν τὸ πνεῦμα ἀνεκυκῶντο ἀκόμη αἱ ἀναμνήσεις τοῦ ἀνυποφόρου βίου, πρὸς δικαιοσύνην τοῦ ὁποῦ ἠναγκαζόντο νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν πατρίδα των, οὐδὲ τὴν ζωρὰν εἰσέτι μνησικακίαν των κατὰ τῆς συμμιγοῦς φάλαγγος τῶν ἰδιοκτητῶν, τῶν εἰσπρακτόρων, τῶν ἐπιβατῶν, τῶν δικηγόρων, τῶν πρακτόρων, τῶν ἀρχῶν, πάντων κηλουμένων παρ' αὐτῶν διὰ τοῦ περιεκτικῶς ἐνόμητος κύριου, θεωρουμένων δὲ πάντων συλλήθδην ὡς συνομοσάντων ἐπὶ ζημίᾳ αὐτῶν καὶ ὡς πρωτουργῶν τῆς ἐαυτῶν συμφορᾶς. Δι' αὐτοῦ ἐγὼ ἤμην εἰς τὸν ἀντιπροσώπων τῆς τοιαύτης τάξεως. Οὐδὲ εἶχα ἀναλογισθῆ ὅτι ἦτο ἐπόμενον ὡς ἐκ τῆς ψυχικῆς ταύτης καταστάσεως νὰ εἶνε ἰδικαί

ζόντως παρ' αὐτοῖς μισητὸς ὁ κάτοικος τοῦ μικροῦ ἐκεῖνου προνομιοῦχοῦ παρὰ τὴν πρῶμην κόσμου, εἰκόνας καὶ ὁμοιωμάτος τοῦ ἄλλου κόσμου, οὗ ἀπηλλάγησαν, ὅστις τοὺς συνόδευε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ θαλάσῃ ὡς βρυκόλαξ, μεταβαίνων ἐπίτηδες νὰ ἐκμυζήσῃ τὸ αἷμα των μέχρι τῆς Ἀμερικῆς. Τούτου τεθέντος, ἦτο ἀδύνατον αὐτοὶ νὰ ἐννοήσωσι τὸ εὐσεβῆστον καὶ εὐμενὲς αἰσθημα, ὑπ' οὗ ἠγόμην, ἀπερισκεψίκα δὲ θὰ ἦτο νὰ ἐπιχειρήσω ἐξ ἐφόδου, ὅπως συνάψω ὁμιλίαν μετὰ τινος ἐξ αὐτῶν. Ἄν τὸ ἐπρακτοῦν, θὰ μ' ἐξελάμβανον ὡς ἀγόμενον ὑπὸ περιεργείας σκληρᾶς, ὅπως ἀκούσω τὰς διηγήσεις τῶν συμφορῶν των, ἢ θὰ μὲ ὑπέθετον ὡς βρυκόλαγον τινα, ἐργολάθρον δόλιον, ἐπιβιβασθέντα ἐπίτηδες ἐπὶ τοῦ Galatῆιον πρὸς λαθραίαν μίσθωσιν ἐργατῶν, ἕνευ ὄχληροῦ συναγωνισμοῦ. Συνεπεῖα τῶν σκέψεων τούτων ἀπέπησαν πρωτορινῶς πᾶσαι αἱ ἐλπίδες μου.

Τότε ἔρριψα τὸ σιγάρον μου καὶ ἤρχισα νὰ περιφέρωμαι παρατηρῶν τοὺς ἰστούς καὶ τὰ σχοινία, ὡσάνει δῆθεν ἡσυχολούμην μόνον περὶ τοῦ ἀτμοπλοίου; κυριῶς ὅμως ἔτεινα τὸ οὖς καὶ ἠκροώμην. Πολλοὶ ὅμοιοι πάγιοι εἶχον ἤδη σχηματισθῆ, ὅπως συμβαίνει πάντοτε μετὰ ἐπιβιατῶν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ἢ τοῦ αὐτοῦ ἐπαγγελματός. Οἱ πλεῖστοι ἀπατελοῦντο ἐκ χωρικῶν δὲν ἐδυσκολεύθη δὲ νὰ ἐννοήσω ὅτι τὸ πρωτεύον θέμα τῶν συνδιαλέξεων ἦτο ἡ θλιβερὰ κατάστασις τῆς ἐν Ἰταλίᾳ γεωργικῆς τάξεως — ὁ μέγας συναγωνισμὸς ἐργατῶν ἐπ' ὄφελος ἀποκλειστικῆ τῶν γεωκτημόνων καὶ τῶν ἐκμισθωτῶν — ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ ἡμερομισθίου — ἡ υπερτίμησις τῶν τροφίμων — αἱ ἄνευ ἐργασίας ὥραι τοῦ ἔτους — τὰ ἄρορα ἔτη — ἡ ἀπληστία τῶν κυρίων — ἡ ἐλ-

λειψίς πάσης ἐλπίδος περὶ βελτιώσεως τῆς καταστάσεώς των. Οἱ λόγοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶχον ὕφος διηγηματικόν, ἦσαν διηγήσεις δυστυχιῶν, ἀχρείων πράξεων, ἀδικιῶν. Εἰς ἓνα ἐκ τῶν ὁμίλων, ἐνθα ἐφάνετο επικρατοῦν εἶδος τι πικρῆς εὐθυμίας, ἐγγέλων ἀναλογιζόμενοι τὴν λύσαν, ὅφ' ἦς ἐμελλον νὰ καταληφθῶσιν οἱ γεωκτῆμονες, ὅτε ἤθελον εὐρεθῆ ἄνευ χειρῶν γεωργῶν καὶ ἀναγκασθῆ νὰ διπλασιάσωσι τὸ ἡμερομίσθιον, ἢ νὰ ἐκποιήσωσι τὰ κτήματά των δι' ἓνα κομμάτι ψωμί. — Ὅταν φύγωμεν, ἔλεγεν εἰς ἐξ αὐτῶν, θὰ φοβῆσιν τῆς πείνης καὶ αὐτοί. Ἄλλος δὲ προσέθετε: — Δὲν θὰ περάσουν δέκα χρόνια καὶ θὰ ξεσπάσῃ ἡ ἐπαναστάσις! Ὅσοι ὁμῶς ἐξέφερον τὰς τολμηροτέρας φράσεις ἐλάλουν ταπεινοφώνως καὶ ἀφοῦ πρότερον ἐρριπτον εἰς τὰ περίξ τὸ βλέμμα, διότι πολλοὶ ἐφοδοῦντο, ὡς ἐμαθθα κατόπιν, ὅτι εὕρισκτο ἐπὶ τοῦ πλοίου διωργανισμένη κρυφία ἀστυνομικὴ ὑπηρεσία διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως. Ἦσαν καὶ τινες ὁμίλοι χωρικῶν ἐκ Καλαβρίας φέροντες τοὺς βραχίεις καὶ με κουκούλαν μανθῶδας των καὶ τὰ σανδάλια, τὰ προσδεδεμένα δι' ἱμάντων, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ὀλίγοι ἐλάλουν. Εἰς ἄλλας τινὰς ὁμάδας ἐγένετο λόγος περὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, εὐκόλως δὲ ἀνεγνωρίζοντο ἐκεῖνοι, ὅσοι εἶχον ἤδη μεταβῆ ἐκεῖ καὶ πρότερον ἐκ τῆς ποσοχῆς μεθ' ἧς οἱ λοιποὶ τοὺς ἤκουον καὶ ὡς ἐκ τῆς μεγάλης φωνῆς καὶ τοῦ ὕψους τῆς βεβαιότητος μεθ' οὗ ἐδημιγύρου, διότι εἶνε ἀπίστευτον πόσον ἰσχύει παρὰ πολλοῖς ἡ μακτιοδοξία καὶ ἐν τοιαύταις ἀκόμη ὠραις στενοχωρίας, πόσον ἰσχυρὸς εἶνε ὁ πόθος ν' ἀποκτήσῃ τις φήμην, νὰ σχηματίσῃ στυλοβάτην ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου πλήθους, ὅπως φανῆ ἀνώτερος τῆς δυστυχίας, εἰς ἣν περιῆλθε καὶ ὅφ' ἦς περιστοιχίζεται.

Οἱ καταγόμενοι ἐκ τῆς Λιγυρίας ἦσαν ἐκεῖνοι, οὓς ἤκουον λαλοῦντας συχνότερον, θ' ἀνεγνωρίζοντο δὲ σχεδὸν καὶ χωρὶς κἂν νὰ λαλήσωσιν ἐκ τοῦ θαρράλεου καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀγερωχοῦ ἤθους, τοῦ ἀπορρέοντος ἐκ τῆς συνειδήσεως τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ ναυτικοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐπὶ πεντηκονταετίαν εὐτυχοῦς μεταναστεύσεως τῆς φυλῆς των. Οἱ ὁρασιῖοι ἀπεναντίας ὅλοι σχεδὸν ἔμενον ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοί, οἰοῦντο ἕνεσὶ ἐκ τῆς θέας τοῦ ἀπερᾶντου ὁμοιομόρφου πεδίου, τόσον ἀλλοίου τῆς ἀνωμάλου, στενῆς καὶ οἰκείας εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των ἐκτάσεως τῶν βουνῶν των. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν πολλῶν, οἵτινες ἴσταντο ἀκίνητοι ὡς αὐτόματα ἢ συνεσπαιρωμένοι ὡς ἄγρια ζῶα, ἐφάνετο καὶ μερικαὶ φῦσαι φαιδρῶν καὶ ἐλαφρῶν χαρακτήρων, οἵτινες ἐκ τοῦ καινοφανοῦς τοῦ θαλάσσης καὶ τῆς μετὰ τοῦ πλήθους συγχρωτίσεως ἐμεθίσκοντο ὡς ὑπὸ τοῦ οἴνου. Περιήρχοντο οὗτοι ἀπὸ ὁμίλου

εἰς ὁμίλου καὶ ἀπέτεινον τὸν λόγον εἰς πάντας γελῶντες, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ πρὸς τὴν θάλασσαν, ὡς ν' ἀνέμενον ν' ἀνεύρωσι σωρὸς χρυσοῦ κατὰ τὴν ἀποθίβασίν των. Ἦδη δὲ ἀπὸ τὰ πολλὰ ζεύγη τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν προσέτι, τὰ συνομιλοῦντα καὶ ἡσύχως καθήμενα ἀπέναντι ἀλλήλων, ὡς νὰ ἦσαν παρὰ τὸν οὐδὸν τῆς οἰκίας των, καπνίζοντες ἢ ἐργαζόμενοι, καθίστατο δῆλον ὅτι εἶχον συναφθῆ πολλὰ φιλία: ἐκ τῶν συνδεσμένων κατὰ τὴν διάρκειαν ταξιδίου, αἵτινες διακοῦσι καὶ κατόπιν ἢ ἀναζωογονοῦνται μετὰ πολλὰ ἔτη ἐν Ἀμερικῇ καὶ παραμένουσι πάντοτε αἱ προσφιλέστεραι, διατηροῦσαι ἐφ' ὅρου ζωῆς τὸ αἶσθημα ἐκεῖνο, ἐξ οὗ ἐπήγασαν, τῆς πρώτης ἀνάγκης τῆς διαχύσεως καὶ τῆς ἀμοιβαίας ἐνθαρρύνσεως ἀπέναντι τοῦ μυστηριώδους μέλλοντος. Γυναικῆς τινες ἴσταντο ἀποτελοῦσαι κύκλον καὶ βαστάζουσαι εἰς τὰς ἀγκάλας τὰ τέκνα των, ὅπως εἰς τὰ σταυροδρόμια τοῦ χωρίου. Πλησίον τοῦ καπηλείου τῆς τρίτης θέσεως εἶδον τὰς ἐκ Λομβαρδίας νεάνιδας, τὰς ἀνηκούσας εἰς τὸν χορὸν μελοδραματικοῦ θιάσου, γελῶσας μετὰ θεατρικῆς ἀφελείας ἐν τῷ μέσῳ ὁμάδας νεανῶν Ἑλβετῶν, οἵτινες ἐκ πολιτικῆς προθέσεως ἴσως ἐφερον πάντες πιλιδιον ἐξ ἐρυθροῦ ἐριούχου, ἀνεπλήρουν δὲ διὰ μιμητικῆς λίαν ἐκφραστικῆς τὴν ἀτελῆ γνῶσιν τῆς λομβαρδικῆς διαλέκτου. Συνήντησα τὴν πολύσαρκον ἐκ Βονωνίας νεάνιδα, μετὰ τὸν ἀπκραιτῆτον παρὰ τὸ πλεῖστον τῆς ὀγκώδη δερμάτινον σάκκον, καθ' οὗ ἐξετοξεύοντο πλεῖστα ὅσα περίεργα βλέμματα περιεπάτει μόνη μετὰ βῆμα πριμαδόννας, προσέχουσα κατὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς τοὺς πόδας τῆς μετὰ μορφοσμοῦ ἀηδίας μήπως ρυπανθῆ. Τὸ ἔδαφος τῷ ὄντι τοῦ καταστρώματος, ἐσπαρμένον τεμάχια χαρτίου, φλοιῶν, ἄλλων, θρύμματα διπύρων καὶ παντοῖα ἄλλα τοιαῦτα ἀντικείμενα, ὁμοιάζε μετὰ πεδίου ἐνθα εἶχε καταυλισθῆ σύνταγμα στρατιωτῶν. Ἐν γένει αἱ ὄψεις καὶ τὰ ἐνδύματα τῶν ἀνδρῶν δὲν ἀπέτελλον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ ἐδάφους, μερικὰ πρόσωπα μάλιστα ἐφάνετο ἀκόμη διατηροῦντα τὰς κηλίδας τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἀναχωρήσεως. Ἄλλ' ἀνεχάριστα ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἰδέαν μορφῆς, ἀναλογιζόμενος ὅτι οἱ Γερμανοὶ μετανάσται, εὐθὺς ὡς φθάσωσιν εἰς Βρέμην, εὕρισκον πρὸς τῆς ἐπιδησίσεως τροφὴν καὶ στέγην καὶ λουτρά, ὅπως ἀνακουφισθῶσιν ἐκ τῆς κατὰ ξηρὰν ὀδοπορίας, ἐνῶ οἱ ἡμέτεροι κοιμῶνται ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων.

Διυθύνθη πρὸς τὸ μέρος τῶν ἀντλίων τοῦ ποσίου ὕδατος. Ἡ ὠραία Γενουησικὴ εὕρισκτο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν μετὰ τὸ λευκὸν τῆς ἱμάτιον καὶ τὴν κυανὴν ἐσθῆτα, μετὰ τοῦ μικροῦ ἀδελφοῦ τῆς καὶ τοῦ πατρὸς τῆς, ἀσχολουμένη εἰς ραπτικήν ἐργασίαν, καθαρὰ καὶ δροσερὰ ὡς ἄνθος. Οἱ

θαυμασταὶ τῆς ὁμῆς εἶχον συμπυκνωθῆ καὶ εὕρισκοντο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν περίξ αὐτῆς κατὰ διαφόρους ἀποστάσεις περὶ τοὺς δώδεκα παρατηροῦντες αὐτὴν ἀτενῶς, ἀστείζόμενοι ἀναμεταξύ των, ψιθυρίζοντας εἰς τὸ οὐς ἀλλήλων μετὰ τοιαῦτα μειδιάματα καὶ τοιαύτας ἐκλάμψεις βλέμματος, ὥστε οὐδεμία ὑπελείπετο ἀμφισβησία περὶ τῆς φύσεως τοῦ θαυμασμοῦ των. Ἐτεροι ἐπλησίαζον, ὠθοῦντο ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν διὰ νὰ τὴν ἴδωσι καὶ κατόπιν ἀπήρχοντο. Ἦτο ἤδη διάσχυτος καὶ αὐτὴ βεβαίως ἐμελλε νὰ εἶνε ἡ πρωταγωνίστρια τοῦ ταξιδίου διὰ τὴν παρὰ τὴν πῶσαν κοινωσίαν ἀλλ' ἢ φήμη τῆς οὐδαμῶς τὴν εἶχε μεταβάλλει. Ἐκάστοτε ἀνύψου τοὺς γαλανοὺς ὀφθαλμούς τῆς ἡσυχωτάτους, ὡς νὰ εὕρισκοντο περίξ αὐτῆς δένδρα καὶ οὐχὶ ἄνθρωποι καὶ μετὰ τὴν αὐτὴν ἐπίχαριν ἡρεμίαν ἐκυπτε πάλιν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἔργου τῆς, ἐπιδεικνύουσα οἰοῦντο ἀσυνειδήτως εἰς πάντα ἐκεῖνα τὰ βλέμματα τὸν ὠραιότατον λευκὸν τῆς τραχηλῶν καὶ τὸν πλοῦτον τῶν ἐξαισίων ξανθῶν πλεξίδων τῆς. Οὐκ εἰς τὸ ταλαίπωρον μαγεῖστον τῆς τρίτης θέσεως! Στραφεὶς πρὸς τὴν θυρίδα του, εἶδα τὴν ἐρυθρὰν μορφήν τοῦ μαγεῖρου μετὰ τὸ μέτωπον συνωφρωμένον καὶ τὸ βλέμμα ἀτενῆς. Ἀναμνήστον ἦτο ὅτι σφοδρὸν ἐρωτικὸν πάθος ἐκόχλαζεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν χειρῶν. Ἡ δημοσία ὑγεία διέτρεχε κίνδυνον. Ἐνῶ τὸν περσῆρον, εἶδα ὅτι τὸ βλέμμα του παρεκκλίνον ἀπὸ τῆς νεάνιδος ἀπέκτα ἐκφρασίαν ἀγριωτέραν, παρακολούθησας δὲ αὐτὸ ἀνεκάλυψα μορφήν τινα ἐκ τοῦ κύκλου τῶν θαυμαστῶν, ἐφ' ἧς προσηλώθη ἢ προσοχή μου. Ἦτο νεανίας ἡλικίας ἴσως μικροτέρας τῶν εἰκοσιν ἐτῶν, λεπτοφύης καὶ ἀγένειος, μετὰ ὄμους ἰσχυροὺς ὡς ἀνδρεκέλου, κατὰ τι ὁμοιάζον ἐκ τοῦ ἤθους μετὰ γραμματοδιδάσκαλον χωρίου ἢ μετὰ γραφέα, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες μεταβαίνουσιν εἰς Ἀμερικὴν πρὸς ἀνεύρωσιν πενιχρῆς θέσεως ὑπαλλήλου. Καθήμενος ἐπὶ βαρελίου ὀρθίου προσήλου τὸ βλέμμα ἀπλανῆς ἐπὶ τῆς νεάνιδος μετὰ τοιαύτην ἐκφρασίαν ἐρωτος φλογεροῦ καὶ ταπεινῆς λατρείας, ὥστε θὰ ἀπέσπα ἐν βλέμμα οἴκου καὶ παρὰ γυναικῆς ἐκ μαρμαρίου. Ἐφάνετο μὴ ἔχων συντρόφους ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἔφερε δὲ ζῶντα ἐκ κιστίνου δέρματος, ἧτις θὰ περιεῖχεν ἅπαν αὐτοῦ τὸ χρηματικὸν κεφάλαιον. Τὴν περσῆρησα ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν καὶ τὴν εἶδα διακοῦς ἔχοντα τὰ ὄμματα προσηλωμένα, ὑγρά, ἐμφυχόμενα ὑπὸ ἐλαφροτάτου μελαγχολικοῦ μειδιάματος, ὡς νὰ ὠκταίρειν αὐτὸς ἐαυτὸν, ἐν παντελεὶ ἀκίνησιν καὶ ἐν τῇ στάσει τοῦ ἀραιομένου νὰ θαυμάζῃ μόνον χωρὶς ποσῶς νὰ προσδοκῇ ἢ νὰ ἐλπίζῃ καὶ προσθύμου νὰ μὴν ἐκεῖ ἐφ' ὅρου ζωῆς. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἡ νεανίς οὐδὲν ἐφάνη προσέχουσα εἰς αὐτόν. Ἐμαρταίνοτο ὁ ταλαίπωρος μονήρης ὡς ἐρημίτης στυλῆτης καὶ

ἡ θέρη τοῦ ἀτυχοῦς ἀγνώστου πάθους τοῦ ἐσκαρπίζετο εἰς τὸ κενόν, ὅπως ὁ καπνὸς τοῦ *Galulalium*.

Ἐκείθεν ἐπορεύθη ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν πῶσαν στεγάσματος, τὸ ὅποιον ἦτο πλήρες ἀνθρώπων. Ἐνῶ ἀνηρχόμεν ἤκουσα νὰ λέγωσι πλησίον μου: — Μάλιστα! μὰς κοπιᾶζον τώρα ἐδῶ εἰς τὸ θέατρον! Ἐκεῖνο τὸ κοπιᾶζον ἀνεφέρετο πρὸς ἐμὲ φυσικῶς τῷ λόγῳ. Ἐνταῦθα εὗρον χείρονα ἢ ἀλλαχοῦ ὑποδοχὴν, βλέμματα δυσμενῆ, στροφὰς ἀποτόμους τῶν νότων καὶ ἄλλα χειρότερα ἀκόμη. Μοὶ ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν ἡ σκέψις, καὶ δὲν ἠπατώμην τῷ ὄντι, ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτο τρόπον τινὰ τὸ ὄρος τῆς συνελείσεως, ἐνθα συνηροῦντο οἱ ἐμπορούμενοι ἐπαναστατικῶν ἰδεῶν μετανάσται, ὅσοι εἶχον ἀνάγκην νὰ συνέρχωνται κατ' ἰδίαν, ὅπως συνάπτωσι παρασκευάζοντες ἀνευμένους συνδιαλέξεις, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν ὡσεὶ ἀπὸ ἐστίας δυσαρσκαίης θὰ προήρχοντο αἱ διαμαρτυρίαι κατὰ τῆς τροφῆς καὶ αἱ κατὰ τοῦ κανονισμοῦ συνωμοσίαι. Ἐφάνετο ἐκεῖ μορφαὶ ἰταμί καὶ σκαίαι καὶ στάσεις ἐμμίσθων ὑποφόρων ἐν ἀργίᾳ. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἦσαν ὅλοι ἄγαμοι, ἢ ἐκ τῶν μεταναστῶν ἐκείνων, ὅσοι εἶχον ἐγκαταλίπει εἰς τὸν οἶκόν των τὴν σύζυζον, ὧν ἡ κατηγορία εἶνε πολυάριθμος, εἴτε διότι ἐξαναγκάζονται νὰ μεταναστεύσωσιν ἀπὸ τὰς αὐξανομένης βαθμίδων ἀνάγκης τῆς οἰκογενείας, εἴτε διότι ἀηδιάσαντες μετὰ τὴν πρώτην δοκίμην τοῦ συζυγικοῦ βίου, προσπαθοῦσι νὰ ἐξέλθωσιν ἐξ αὐτοῦ δι' ἐκείνης τῆς ὁδοῦ. Μεταξὺ ἐνῆς ἐκ τῶν ὁμίλων διέκρινα τὴν ὑψηλὴν γέροντα, ὅστις εἰδείκνε τὴν πυγμὴν πρὸς τὴν πάτριον αὐτοῦ γῆν κατὰ τὴν ἐσπέραν τοῦ ἀπόπλου, τύπον τυχοδιώκτου λιποσάκου, μετὰ ὄμματα φλογερά, μετὰ τὰς φλέβας τοῦ τραχήλου ἐξεχούσας ἐκ τοῦ δερμάτος ὡς νὰ ἐμελλον νὰ διαρραγῶσι, φέροντα μακρὸν πράσινον ἐπανωφόριον τετριμμένον, τὸ ὅποιον ἐφάνετο ἀποφῆριον ἠθοποιοῦ τινος ἢ κεφαλῆ του ἦτον ἀσκαπῆς καὶ ἡ φαῖά του κόμη ἐσειετο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Καὶ ἐλάλει μεγαλοφώνως μετὰ τοσκανικὴν προφορὰν, χειρονομῶν μετὰ τὸν δείκτην ὑψηλά. Ἦκουσα τὴν λέξιν φρα ν τ ζ ο λ α δ ε ς καὶ ἐδέχθη κατὰ κεφαλῆς ὀργίλον βλέμμα τρομακτικόν, τὸ ὅποιον μετὰ ἐκαστοῦ νὰ ἐπιταχύνω τὸ βῆμα. Παρὰ τὴν καταπακτὴν μικρῆς κλητῆς κῦλει, ἀλλ' ὁ ἄνεμος παρέστρεψε τοὺς ἤχους καὶ οὐδαὶ προσεῖχεν εἰς αὐτόν. Τινὲς καθήμενοι χαμαὶ κυκλοειδῶς ἐχαροτοπαίκτου. Εἰς τὴν ἐσχάτην ἤκουσα τοῦ ἀτμοπλοίου παρὰ τὸ ἐμβολον ἴστατο ὀρθία ἀλλοκότως τις μορφή σφιννοβάτου, μετὰ μακρὰν ὀστεῶδη καὶ πελιδνὴν ὕψιν, φωτιζομένην ὑπὸ ὀφθαλμῶν προσηλωτῶν, μετὰ μαύρην κόμην καταπίπτουσαν ἐπὶ τῶν ὄμων καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους ἐσταυρωμένους τοὺς ἡμιγύμνους βραχίονας, εἰς ἓνα τῶν ὁπίων ἦσαν ἐστιγμένα τὰ ἀρχικὰ στοι-

Ο ΓΑΛΑΤΑΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
Ἐκ φωτογραφίας Sebali et Joaillier

χειά Α Σ μεθ' ἐνός σταυροῦ. Ὁρθίος καὶ κατη-
φής ἐν τῇ ἐρημίᾳ ἐκείνῃ, ὅτε μὲν ἀνυψούμενος,
ὅτε δὲ ταπεινούμενος ἐκ τῆς σφοδρᾶς κινήσεως
τῆς πρῶτης, ὡς νὰ ὠρχεῖτο εἰς τὸν ἀέρα, ἐραλί-
νετο οἰονεὶ ἢ εἰκὼν, ἢ ἐντάρκωσις πᾶσῶν τῶν
θλίψεων καὶ τῶν συμφορῶν τῶν συσσωρευμένων
ἐπὶ τοῦ πλοίου, τὸ ζῶν σύμβολον τῆς πλανήτι-
δος ὑπάρξεως ὡς καὶ τοῦ ἀβεβαίου μέλλοντος πάν-
των. Μία μόνη γυνὴ εὕρισκετο εἰς ἐκεῖνο τὸ μέ-
ρος, μία γριεὶα καθήμενὴ ἐπὶ προέχοντος στρογ-
γύλου ξύλου, πλησίον τοῦ ἐπίσης πρεσβύτου συ-
ζύγου της. Ἀμφότεροι ἴσταντο μὲ τοὺς βραχίονας
ἐσταυρωμένους ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ τὴν κεφα-
λὴν καλυπτοὺν τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἐφαίνετο ἡ
μορφή των, ἀλλὰ μόνον ἡ μισοπόλιος καὶ ἀρχαῖα
κόμη των καὶ δύο τράχηλοι ἐρρυτιδωμένοι, δει-
κνύοντες ὅτι οἱ πρεσβύται εἶχον ὑπερβῆ τὰ ἐξδο-
μηκοστὴν ἔτος τῆς ἡλικίας των, τετακμένοι ἐν
στάσει ἀθυμίας καὶ κοπιώσεως θανάσιμου. Πρὸς
τί μετέβαινον εἰς Ἀμερικήν; Ποῦς συνάντησιν
τῶν τέκνων των ἴσως. Οὐδὲν ἄλλο εἰς τότε εἶ-
χον ἴδει θέαμα θλιβερώτερον ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀπὸ
τὸ διπλοῦν ἐκεῖνο καὶ κατασκληρῶς γῆρας, τὸ

δικτελοῦν ἤδη ὑπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ θανάτου, τὸ
μεταναστεῦον εἰς τὴν ξένην γῆν τοῦ ἀγῶνος καὶ
τοῦ μέλλοντος. Ἐκυψα ὅπως τοὺς παρατηρήσω
καὶ εἶδα ὅτι ἐκοιμῶντο. Ὀλίγα βήματα μακρὰν
αὐτῶν, ἔρθιος παρὰ τὸ θεωράκιον, ἐγκακορδυλη-
μένος καὶ μονήρης ἴσταντο ὁ μοναχός, ὅστις με-
τέβαινε εἰς τὴν Γῆν τοῦ Πυρός, ἔχων μορφήν
ὡσεὶ ἐκ κηρίου, μὲ δύο ὀφθαλμούς κενούς, ἀπαθείς.
Καταργόμενος ἐκ τοῦ περὶ τὴν προῶραν στε-
γάσματος συννητήθη μὲ τὸν ἰατρὸν τοῦ πλοίου,
ἐκ Νεαπόλεως καταγόμενον, φλεγματικὸν ὅπω-
σόν καὶ ἀφηρημένον τὸ ἦθος. Κατῆλθον μετ'
αὐτοῦ εἰς τὸ θεραπευτήριον, αἴθουσαν ἐπιμήκη,
φωτισομένην ἄνωθεν, εἰς τὰ περίεξ ἔχουσαν δι-
πλοῦν στοίχον κλινοῦν. Εὕρισκετο αὐτοῦ παῖδιον
πάσχον ἐξ ἰλαρχίας, χαριέστατον, μὲ ξανθὰ οὐλα
μαλλία, πορφυροῦν ἐκ τοῦ πυρετοῦ, παρ' αὐτὸ δὲ
ὀρθία εὐσωμος χωρική ἐκ τῶν περίεξ τῆς Νεαπό-
λεως, ἥτις εὐθὺς ὡς εἶδε τὸν ἰατρὸν, ἤρχισε νὰ
θρηνῆ, καταπνίγουσα τοὺς λιγμούς διὰ τῶν χειρῶν
της. Ὁ ἰατρὸς ἐζήτησε τὸ παῖδιον καὶ ἀκολού-
θως εἶπε αὐτῇ μὲ τόνον ἐπιπλήξεως: — Ἡ ἀσθέ-
νεια ἐξακολουθεῖ τὸ φυσικὸν της στάδιον. Δὲν

ΦΙΛΑΝΘΗΣ
Εἰκὼν Τίτου Κόντζι

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΟΝΑΠΑΡΤΗΣ

Ὁ πολυπαθὴς βοναπαρτικός οἶκος ὑπέστη ἐσχάτως νέαν ἀπώλειαν. ἀποθανόντος ἐν Ρώμῃ τοῦ ἐπιστημοτάτου τῶν ἀπομενόντων αὐτῷ ὀλίγων μελῶν, τοῦ πρίγκιπος Γερωνύμου Ναπολέοντος.

Ὁ ἀποθανὼν, υἱὸς τοῦ ἀλλοτε βασιλέως τῆς Βεστφαλίας Γερωνύμου, ἀποθανόντος τὸ 1860 καὶ τῆς Αἰκατερίνης, πριγκίπισσας τῆς Βυρτεμβέργης. ἐγεννήθη τὴν 9 Σεπτεμβρίου 1822 καὶ ἰσομένως ἦγεν ἡλικίαν ἐξήκοντα καὶ ὀκτώ ἐτῶν. Καίπερ κενωρῶς ὄπισσόν, οὐχ ἦττον διατηρεῖτο μέχρι ἐσχάτων εὐρωστος καὶ ἀκαμῆτος.

Λέγουσιν οἱ ἐκ τοῦ πλησίον γνωρίζοντες αὐτὸν ὅτι ἦτο σκαίος καὶ ἀπότομος περὶ τοὺς λόγους ἐνίοτε δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις. Ὁ πατὴρ του δὲν τὸν ἠγάπα, τὸν ἐπέπληττε διὰ τὰς ἐπιληψίμους αὐτοῦ σχέσεις, ὧν ἕμως καὶ αὐτὸς, καθὰ βεβαιούται, δὲν ἦτο ἀπηλλαγμένος καὶ κατὰ τὸν χρόνον ἀκόμη, καθ' ὃν ἦτο βασιλεὺς τῆς Βεστφαλίας.

Ἡ πολυχροτος αὐτοῦ ἔρις μετὰ τοῦ υἱοῦ του πρίγκιπος Βίκτωρος προήλθεν ἐξ ἀφορμῆς ἐπισκέψεως, γενομένης πρὸς τὸν νεαρὸν πρίγκιπα ὑπὸ τοῦ φίλου του Γουλιέλμου Ἀμίγγ. Προσεκάλεσε τὸν υἱὸν του εἰς Μογκλιέρη καὶ ἀφοῦ πικρῶς τὸν ἠλεγε διὰ τὰς συνεντεύξεις του ταύτας μετὰ βοναπαρτιστοῦ καθολικοῦ, ἐν τῇ ἐξῆσει τῆς συζητήσεως κατόπιν τὸν ἀπέδιωξε δι' ὠθήσεων καὶ... ἄλλων βικιοπραγιῶν.

Βραδύτερον μαθὼν ὅτι οἱ φίλοι τοῦ πρίγκιπος Βίκτωρος εἶχον συνάξει καὶ καταρτίσει κεφάλαιον χρηματικὸν ἐξασφαλίζον εἰς τὸν υἱὸν του ἑτησίαν πρόσδοτον ἐκ τεσσαράκοντα χιλιάδων φράγκων, ἐξεμάχη καὶ ἀπηγόρευσε πλέον νὰ τοῦ ἐμιλώσῃ περὶ αὐτοῦ.

Ὁ Γερώνυμος ἐκέκτητο εἰσόδημα ἐκ τρικισίων χιλιάδων φράγκων, ἦτο δὲ ἐλευθεριώτατος πρὸς τοὺς φίλους του καὶ τακτικώτατος εἰς τὰς πληρωμὰς του.

Περὶ τῆς ἐν Κριμαίᾳ διαγωγῆς του διαφόροι ἐξηγήθησαν γυνάμ. Ἰσχυρίσθησαν τινες ὅτι ἡ Αὐτοκράτειρα, ἧτις δὲν τὸν ἠγάπα ποσῶς ἀλλὰ τὸν ἐρο-

θεῖτο, ἐπωρελήθη τῆς εὐκαιρίας, ὅπως διαδώσῃ ἐτι μᾶλλον καὶ μεγαλοποιήσῃ τὰς περὶ τῆς συμπεριφορᾶς του δυσκρέτους φήμας· πλὴν οἱ ἀξιωματικοί, οἱ συνυπηρετήσαντες μετ' αὐτοῦ, ἐβεβαίωσαν ἀπ' ἐναντίας ὅτι ἐξεπλήρωσεν εὐσυνειδήτως τὸ στρατιωτικὸν του καθήκον. Ὑπῆρξαν ὁμῶς τινὲς μοιραῖαι συμπτώσεις ἐν τῷ βίῳ τοῦ πρίγκιπος τούτου. Ἐν Κριμαίᾳ προσεδόθη ὑπὸ χολέρας· ἐν Ἰταλίᾳ ἀνετίθη αὐτῷ ἡ ἀρχηγία μιᾶς μεραρχίας τοῦ στρατοῦ, ἧτις ἔμεινεν ἀπρακτοῦσα· βραδύτερον ἠρνήθη νὰ μονομαχήσῃ μετὰ τοῦ δουκὸς Ὁμάλ, καὶ ἅμα τῇ ἐκρήξει τοῦ πολέμου τοῦ 1870 ἐπέμθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος μετ' ἰδιαιτέρας ἐντολῆς ἀπεσταλμένος πρὸς τὸν Βίκτωρα Ἐμμανουήλ. Ἐπρόκειτο περὶ συνολογήσεως συμμάχιας μετὰ τῆς Ἰταλίας καὶ ἀποστολῆς ἐπικουρικοῦ σώματος ἐξ ἑκατοντακισχιλίων ἀνδρῶν, συμμάχιας ἧτις ἐραίνετο οὐσα ἡ συνέπειαι τοῦ πολέμου τοῦ 1859, τῆς παρχωρήσεως τῆς Ἐνετίας κατὰ τὸ 1866 καὶ τοῦ συνοικισμοῦ τοῦ πρίγκιπος μετὰ τῆς πριγκίπισσας Κλοτίλδης, θυγατρὸς τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουήλ.

Ἄλλ' αἱ διαπραγματεύσεις ἀπέτυχον καὶ ὁ πρίγκιψ ἐπανήλθεν ἀπρακτος, ἀποχωρήσας οὕτω καὶ εἰς τὸ διπλωματικὸν, ὅπως καὶ εἰς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον.

Ἡ πρώτη αὐτοῦ πολιτικὴ πράξις ὑπῆρξεν ἡ ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἀντικληρικὴ αὐτοῦ ἀγόρευσις, πρὸ τοῦ ἰταλικοῦ πολέμου. Ἡ ἀγόρευσις αὕτη ἐγένετο ἀντικείμενον πολλῶν σκιωμάτων, ἐκυκλοφόρησε δὲ τότε καὶ ἐπιγράμμά τι λέγον. ὅτι ὁ λόγος του συνετέλεσεν ὥστε νὰ «πέσωσι τὰ χρεώγραφα καὶ νὰ ἀνασκηθῶσιν οἱ ὄμοι.»

Βραδύτερον, ἐνῷ ὁ Αὐτοκράτωρ περιώδευσεν εἰς Ἀλγερίαν, ἀπήγγειλεν ἕτερον λόγον, σχεδὸν δημοκρατικόν, ἐν Κορσικῇ, τοιοῦτο δὲ ὑπῆρξε τὸ σκάνδαλον, ὥστε ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπανήλθε μετὰ σπουδῆς εἰς Γαλλίαν, ὅπως ἀποκηρύξῃ τὸν ἐξάδελφόν του καὶ δηλώσῃ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ θεῖου του, ὅτι «ἠγνώσει νὰ διατηρήσῃ τὴν πειθάρχικὴν ἐν τῇ οἰκγενείᾳ του», πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἀληθῶς εἶπεν δὲν κατάρθωσεν.

Ἡ σύζυγός του πριγκίπισσα Κλοτίλδη, ἡ ἐπικληθεῖσα ὄπισσόν ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον «ἀγία παρακληθηθεῖσα εἰς τὸν ᾄδην» ὑπῆρξεν ἀτυχεστά-

ΦΩΣ ΚΑΙ ΖΩΗ

Βοτανικαὶ ὀμιλίαι
Β'

Κλυτία ἡ ἐρωμένη τοῦ ἡλίου.— Τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἐπιφέρει κινήσεις εἰς ὅλα τὰ φυτὰ.— Ἡλιοτροπισμὸς.— Ἀντιδράσις τῆς κεντρικῆς βαρύτητος— Γεωτροπισμὸς.

Ποῖος ἀγνοεῖ τὴν Κλυτίαν, τὴν χαρίεσσαν νόμφν τῶν ἀνθέων, ἧτις ἠγάπησε τὸν ἥλιον; Ἐπειδὴ ὁμῶς ὁ ὑπερήφανος θεὸς ἐπὶ τοῦ φωτοβόλου αὐτοῦ ἄρματος οὐδὲλως ἐσυλλογίζετο τὴν μικρὰν νόμφν, κατεβλίβετο αὕτη πολὺ ὥστε οἱ εὐσπλαγγνοὶ θεοὶ μετεμόρφωσαν αὐτὴν εἰς Ἡλιοτρόπιον. Ὅστις δὲν γνωρίζει τὴν Κλυτίαν ὡς ἄνθος εἶδεν ὁμῶς τὴν θελατικὴν αὐτῆς προτομήν, βεβαίως οὐδέποτε θὰ πιστεύσῃ ὅτι αὕτη ἐγένετο θῦμα ἀτυχοῦς ἔρωτος. Οἱ ἀρχαῖοι ἐδόξαζον ὅτι ἡ Κλυτία ὡς ἄνθος, κλίνουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν ἥλιον, παρηκολούθει τὸν ὑράνιον αὐτοῦ δρόμον· τόσον μέγας ἦτο ὁ ἔρωσις αὐτῆς πρὸς τὸν φωτεινὸν τούτον ἀστέρη. Πραγματικῶς πολλὰ φυτὰ μιμοῦνται τὸ παράδειγμα τῆς Κλυτίας. Ἡ λευκὴ Νυμφαία λίαν παρὶ ὕψους, καθὰ καὶ ὁ Θεόφραστος διηγείται, τὴν κλειστήν αὐτῆς κάλυκα ὑπὲρ τὸ ὕδωρ, ἐντὸς τοῦ ὀποίου διενυκτέρευσε, περὶ τὴν μεσημβρίαν τὴν ανορθοῖ καθέτως καὶ τὴν ἀνοίγει, κατὰ δὲ τὸ ἐσπέρας τὴν κλείει καὶ τὴν βυθίζει πάλιν κλίνουσαν πρὸς δυσμὰς τοῦ ὀρίζοντος. Καὶ εἰς τοὺς εὐώδεις κορύμβους τοῦ Κηρανόμου παρατηρήθη, ὅτι οὗτοι προσπαθοῦν νὰ ἀκολουθῶσι τὸν ἥλιον. Τὸ δὲ βόδον τῆς Περουβίας, ἐνεκ τῆς ιδιότητός του ταύτης ἐκληρονόμησε παρὰ τοῖς νεωτέροις ποιηταῖς τὸ ὄνομα τῆς ἀρχαίας Κλυτίας. Ἄλλα καὶ αὐτὰ τὰ φύλλα καὶ οἱ νέοι βλαστοὶ στρέφονται πρὸς τὸν ἥλιον ἢ ὑπόλευκος. Ἀπόφασις ἐξαπλώνει τὸν τρυφερὸν αὐτῆς βλαστὸν σχεδὸν ὀριζοντίως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὅταν ὁ ἥλιος κλίνη πρὸς τὴν δύσιν, κατὰ δὲ τὴν νύκτα τὸν ὕψώνει πάλιν καθέτως. Ὅμοιαι κινήσεις παρατηρήθησαν εἰς τὴν ὀξαλίδα, τὴν μαλάχην καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα φυτὰ.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀνεγνώρισαν εἰς ταύτας, τὰς ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς προκαλουμένης κινήσεις, ἐπικρατοῦντα εἰς ἅπαντα τὰ φυτὰ νόμον τινὰ, τὸν ὅποιον ἡ ἐπιστήμη ὠνόμασεν «ἡλιοτροπισμὸν». Διότι καὶ ἐκεῖνα τὰ φυτὰ, τῶν ὀποίων τὸ ἕκκαμπτον σῶμα δὲν δύναται νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν ἡμέραν, προσδίδουσι πόσον ἰσχυρῶς ἐκκλίνουσι ὑπ' αὐτοῦ. Ὅλα δὲ τὰ φύλλα ἐκθέτουσι τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐπιφάνειαν μετὰ τὴν ἕκκαμπτον πρὸς τὰ κάτω κρυπτομένην, ὅπως ἐν ἀρθροῖσι δύναται νὰ ἀπορροφῶσι τὸ ζωογόνον φῶς.

Μόνον ἐν τῇ Νέᾳ Ὀλλανδίᾳ, τῇ χώρῃ τῶν παραδόξων, ὅπου οἱ φυτῶκοι εἶναι λευκοί, οἱ δὲ κύκνοι μέλανεσ, ὅπου θηλάζοντα ζῶα ἔχουσι ῥαμ-

τη, ἀπανθρώπως ὅσον οὐδεμίαν ἄλλην ἡγεμονόποις θυσιασθεῖσα χάριν τῆς πολιτικῆς. Ἐξαναγκασθεῖσα ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς νὰ νυμφεῖται τὸν πρίγκιπα Γερώνυμον, ὑπῆκουσε μετὰ θαυμάσιον, ἐξῆρξεν ὡς ἐξῆριστος σχεδὸν ἐντὸς τοῦ οἴκου τῆς καὶ τότε μόνον ἐπέστρεψεν εἰς Μογκλιέρη, ὅτε αἱ περιστάσεις τρέπον τινὰ τὸ ἀπήτησαν. Ἐν τούτοις ὑπῆρξε σύζυγος ἀφρωσιωμένη, συνοδεύουσα τὸν σύζυγόν τῆς παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι, ὅτε διατελεῖ ὑπὸ δυσμένειαν, χρησιμεύουσα ὡς μέσον συνδιαλλαγῆς μετὰ τῆς Αὐτοκράτειρας, ἐγκατεροῦσα μετὰ θάρρους εἰς τὴν τύχην τῆς.

Ὁ Γερώνυμος ἦτο μορφωμένος καὶ εὐπαιδευτός, ὅσον ὀλίγοι πρίγκιπες· ἐκέκτητο πολλὰς γνώσεις, ἔγραφε μετὰ γλαφυρότητος καὶ ἐλάλει εὐφραδῶς καὶ πνευματικῶς.

Ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας διεδραμάτισε μέρος ἀρκετὰ περίεργον καὶ περὶ τοῦ ὀποίου πολὺς ἐγένετο λόγος. Ἐξ ἀρχῆς ἐθεώρει τὸν ἐξάδελφόν του Ναπολέοντα Γ' ὡς προκάτοχόν του ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἀλλ' ἡ γέννησις τοῦ αὐτοκρατορικοῦ πρίγκιπος ἐματαίωσε τὰς ἐλπίδας του, ἐντεῦθεν δὲ ἐπήγγασεν ἡ κατὰ τῆς αὐτοκρατείας Εὐγενίας ἔχθρα του, ἣν πολλὰκις ἐξεδήλωσε μεθ' ὑπερβολικῆς σκαϊότητος.

Κατὰ τὸ 1863 ἐν Κομπιένῃ ὁ Αὐτοκράτωρ περὶ τὸ τέλος τοῦ παρατεθέντος ἐπισήμου γεύματος ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Εὐγενίας τὸν παρεκάλεσε νὰ φέρῃ πρόποσιν ὑπὲρ τῆς Αὐτοκράτειρας καὶ ν' ἀπαγγεῖλῃ κατάλληλον προσφώνησιν.

Ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ του ὁ Γερώνυμος ἐκέκτητο παρὰ τὰ δεξιὰ τῆς Αὐτοκράτειρας. Εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ Αὐτοκράτορος ἀπήντησε διὰ μορφακοῦ, ἡ δὲ Αὐτοκράτειρα τότε μειδιῶσα εἶπεν αὐτῷ:

— Δὲν ἐπιμένω διὰ τὴν προσφώνησιν, ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε. Εἶθε μὲν πολὺ εὐχλωτότερος, ἀλλ' αἱ ἀγορεύσεις σας πάντοτε μοῦ προξενοῦν πόδον.

Ὁ ὑπαντιγμὸς οὗτος ἀναφέρετο εἰς τὰς γνωστὰς ἀντιπολιτευτικὰς τάσεις τοῦ πρίγκιπος κατὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ Αὐτοκράτορος.

Πάντες οἱ συνδικητῆμονες εἶχον ἐγερθῆ ἔρθιοι καὶ ἀνέμενον, χωρὶς νὰ ἐννοῶσι τὰ συμβαίνοντα, τὸ τέλος τοῦ ἐπεισοδίου.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπανέλαθε τὴν αἴτησιν του.

— Δὲν γνωρίζω νὰ ἐμιλῶ δημοσίᾳ, ἀπήντησεν ὁ Γερώνυμος.

— Δὲν θέλετε λοιπὸν νὰ φέρετε πρόποσιν ὑπὲρ τῆς Αὐτοκράτειρας; ἐπέμεινεν ἔρωτῶν ὁ Αὐτοκράτωρ.

— Ἄν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἠδύναται νὰ μὲ ἀπαλλάξῃ, πολὺ θὰ μὲ ὑπεχρέωνεν, εἶπεν ὁ πρίγκιψ.

Ὁ αὐτοκράτωρ τότε ἐστράφη πρὸς τὸν πρίγκιπα Μυρὰ καὶ ἀνέθεσεν εἰς αὐτὸν νὰ προσφωνήσῃ.

Ἡ Αὐτοκράτειρα διατήρησε τὴν φιλομειδῆ αὐτῆς ἔκφρασιν, λαμβάνουσα δὲ τὸν βραχίονα τοῦ πρίγκιπος Γερωνύμου, ἀφοῦ ἠγέρθησεν ἐκ τῆς τραπέζης, εἰσήλθε μετ' αὐτοῦ εἰς τὰς αἰθούσας ὡς νὰ μὴ εἶχε συμβῆ τίποτε.

Ὁ πρίγκιψ καθρῆς καὶ σκυθρωπὸς ἔμεινε μεμονωμένος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐσπερίδος. Τὴν ἐπαύριον ἐγένετο τινὰ διαδήματα ἀπολήξαντα εἰς ποῖαν τινὰ συνδιαλλαγῆν, ἀλλ' ὁ πρίγκιψ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἐκ Κομπιένης.

ρος νήσους, κωνοφόρα δένδρα πτελοτά περαιοειδή φύλλα, Μιμόζαι κλώνης ἀντὶ φύλλων, ἐκεῖ, λέγομεν, τὰ δένδρα καὶ οἱ θάμνοι στρέφονται τὰ μαχαιροειδή καὶ δερματοειδή φύλλα των οὐχὶ ὅπως ἀλλαχθοῦ ἔχοντα πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν πλατεῖαν ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ τὴν ὀξείαν αὐτῶν πλευρᾶν. Βεβαίως διὰ τῆς θέσεως ταύτης τῶν φύλλων ἔχουσι ταῦτα τὸ πλεονέκτημα εἰς ἐκείνας τὰς ἀνύδρους ἐρήμους νὰ ἐκθέτωσιν ὡς οἶόν τε μικροτέραν ἐπιφάνειαν εἰς τὸν ἥλιον καὶ οὕτω νὰ περιορίζωσιν εἰς τὸν ἐλάχιστον ὅρον τὴν τῆς ἐξατμίσεως τῆς ὑγρασίας ἀπώλειαν, ἀλλ' ἀντὶ τούτου δὲν δίδουσι σκιάν.

Ὁ εὐκάλυπτος, εἰς τὸν ὅποιον ἀποδίδουσι θαυμασίαν δυνάμιν κατὰ τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν, ἐκτείνει κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ζωῆς του τὰ φύλλα ὀριζόντιως, ἀπὸ τὸ δεύτερον ὅμως καὶ ἐφεξῆς ὑψόμενος τὰ τρέπει μὲ τὴν μνηροειδή αὐτῶν ἀκωκὴν πρὸς τὰ ἄνω.

Ὅταν παρατηρήσῃ τις τὰ ὠραία ἐξ ὀπωροφόρων δένδρων δρύφακτα, διὰ τὴν τεχνικὴν διάταξιν τῶν ὀποιῶν θαυμάζεται ἡ κηπουρικὴ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, θὰ ἰδῇ ὅτι τὰ δένδρα ταῦτα συνεσφιγμένα ἐπὶ τῶν πασσάλων προσπαθοῦσιν ἀκαταπαύστως νὰ ἐλευθερωθῶσιν, ἐκτείνοντα τοὺς κλάδους αὐτῶν πρὸς τὸν ἥλιον. Ὅπου τὸ φῶς πίπτει πλάγιως, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰ φυτὰ, τὰ ἐν τοῖς δωματίοις ἡμῶν θερμοπεύμενα, ματαίως προσπαθοῦμεν δι' ὑποστηριγμάτων νὰ δώσωμεν εἰς τὸν βλαστὸν εὐθείαν διεύθυνσιν. Οὗτος στρέφεται πάντοτε μὲ ὀξείαν καμπὴν πρὸς τὸ παράθυρον. Ἐκαστος γνωρίζει ὀπίου μήκου βλαστὸν ἀνακτινάσσει τὸ ἐν τῷ σκοτεινῷ ὑπογαίῳ βλαστάνον γεώμηλον, διεύθυνον αὐτὴν πρὸς τὴν λεπτοτάτην ῥωγμὴν, δι' ἧς διέρχεται μικρὰ τις ἀκτίς φωτός, καὶ πῶς οὐδὲν ἐμπόδιον τὸν ἀνακτινίζει. Διὸ λίαν δικαίως καὶ ὁ ποιητὴς ἐξυμῶν τὸ φῶς λέγει :

«Με τοὺς ὀφθαλμοὺς σὲ ζητεῖ τὸ φυτὸν τοὺς
» βραχίονάς του ἐκτείνει πρὸς σὲ ὁ ταπεινὸς θά-
» μνος, διὰ τὰ λάθη ζωὴν καὶ λουστῆ εἰς τὰ
» νάματά σου ἀποτινάσσει τὸ δάσος τὴν χιόνα
» ὡς περιττὸν κάλυμμα.»

Καὶ ἀληθῶς ὅ,τι διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ἡ ἐλευθερία διὰ τὰ φυτὰ εἶναι τὸ φῶς στοιχεῖον ζωῆς, εἰς τὸ ὅποιον μόνον ἐν φαιδρότητι εὐδοκίμοῦσι καὶ ἄνευ τοῦ ὀπίου φθίνουσι καὶ καταστρέφονται.

Πολλὰ φυτὰ ἀληθῶς δὲν δύνανται νὰ ὑποφέρωσι τὸ ἀπ' εὐθείας ἐπ' αὐτῶν πίπτον φῶς τοῦ ἡλίου. Ταῦτα ἔχουσι καλῶς μόνον ἐν μετρίῳ φωτί: ὡς τὰ βρύα, αἱ περσίδες καὶ τὰ ὀρχοειδή καὶ τὰ ἄλλα τῶν δασῶν ἄνθη—μορφαὶ τρυφεραὶ, αἵτινες μόνον ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ τὴν σκιάν τῶν ὀρυθῶν καὶ τῶν ἄξυθῶν εὐδοκίμοῦσιν. Ἐλάχιστος ἐν τούτοις εἶναι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν.

Ὀλίγα μόνον ἀνοῦντα φυτὰ διατηροῦνται ὑπὸ τὴν σκιάν ὑψικόμενων δασῶν—μεγαλειτέρος εἶναι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς τὰ ἄκρα τοῦ δάσους, ὅπου πολλακίς περιβάλλεται ὑπὸ πυκνῶν κυκνοκίτρι-νων σταχυῶν τῶν ἀνθέων τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Πλουσιωτέρα δὲ εἶναι ἡ ἄνθησις τῆς δασικῆς γλωρίδος κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνοιξέως, ὅτε τὸ φύλλωμα τῶν δένδρων, μὴ ἀναπτυχθέν εἰσέτι, δὲν ἐμποδίζει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Ἄπαντα ὅμως τὰ φυτὰ ἔχουσι χωριστὰ ὄργανα, ἅτινα ὡς τὰ φάσματα τῶν μύθων ἀποφεύγουσι τὸ φῶς. Καὶ ταῦτα εἶναι αἱ ρίζαι, αἵτινες ἡμεμφύτως τρόπον τινὰ βυθίζονται εἰς τὸ ἔδαφος ἀκόμη καὶ ἂν τις ἐπιτήδεις ἐκράτει αὐτὰς εἰς τὸ φῶς. Ὁ κισθὸς προβάλλει εἰς τὸ φῶς μόνον τοὺς νεωτάτους βλαστοὺς, τοὺς δὲ παλαιότερους κρύπτει ἀπὸ τὸν ἥλιον. Οἱ τελευταῖοι προσκολλῶνται διὰ τῶν λευκῶν αὐτῶν ριζιδίων ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ ἐπὶ τῶν ῥωγμῶν τοῦ φλοιοῦ τῶν δένδρων. Καὶ εἰς τινὰς Βηγονίας δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ ὅτι τὰ κατακείμενα αὐτῶν στελεχίδια δὲν διευθύνουσιν αὐτὰ, ὡς τὰ ἄλλα φυτὰ, πρὸς τὸ φῶς τοῦ παραθύρου, ἄλλα πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ δωματίου. Τὸ κλήμα προσέτι τὰ μὲν φύλλα αὐτοῦ καὶ τὰ ἄνθη στρέφει πρὸς τὸν ἥλιον, τὰς ἐλικὰς ὅμως πάντοτε κρύπτει ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν ἀναδενδράδων, ὅπου εὐρίσκουσι στήριγμα, εἰς ἃ διὰ τῆς ἀγιστροειδοῦς καὶ διαχλωτῆς αὐτῶν ἄρας περιελισσόμενα προσκολλῶνται. Οὕτω τὸ κλήμα ἀναρριχώμενον φθάνει μέχρι τῆς κορυφῆς τῶν τοίχων καὶ τῶν δένδρων καὶ δύνανται τὸ πλοῦσιον αὐτοῦ φύλλωμα νὰ ἐκθέτῃ εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ τε καὶ τῶν σταφυλῶν νὰ βαστάξῃ.

Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ φύλλα μόνον ἡ ἄνω αὐτῶν ἐπιφάνεια ἔχει ἀνάγκην τοῦ φωτός, ἡ ἀντίστροφος ὅμως τὸ ἀποφεύγει. Ἐὰν ἀναστρέψωμεν φύλλον κλήματος, θέλωμεν ἰδεῖ αὐτὸ ἐντὸς 48 ὥρων ἀνακαμθάνον πάλιν τὴν προτέραν αὐτοῦ θέσιν. Πάντα τὰ ἄνθη σπεύδουσι πρὸς τὸ φῶς, ὡς καὶ αὐτὰ ἀκόμη αἱ ὠχραὶ μορφαὶ ἐκ τοῦ κήπου τοῦ σκοτούς, ἦτοι τὰ παράσιτα φυτὰ ὡς ἡ ὀροβάγγη ἡ ὀδοντωτὴ, αἱ ποικιλόχροοι γενοσσίναι ὡσαύτως ἐν ταῖς θερμαῖς χώραις, ὁ κυτίνος ὁ ὑπόκιστος, τὰ βαλανθόρια καὶ αἱ γιγάντιαι ἰακκλασάαι τῆς Σουμάτρας κρύπτουσι μὲν τοὺς πενήτους αὐτῶν βλαστοὺς καὶ φύλλα ὑπὸ τὸ ἔδαφος, ὅπου ἐπὶ τῶν ριζῶν ἄλλων φυτῶν ριζοῦνται καὶ ἐκμύζουσι τὴν χυμὸν αὐτῶν, ἀλλ' ὅμως κατὰ τὴν κεντρὴν τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν προδένοντων εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Καὶ αὐτοὶ οἱ μύκητες ἀναπτύσσουσι τὴν ἀρχονοειδῆ τῶν ριζῶν τῶν πλέγμα ἐν τῷ σκοτεινῷ, ὅταν ὅμως πρόκηται νὰ καρποφορήσωσι, διασπῶσι τὸν φλοιὸν τῶν φυτῶν, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ὀποιῶν καταστρεπτικῶς παρκαίτουσι, καὶ ἐξέρ-

χονται κλίνοντες τὴν κεφαλὴν αὐτῶν καὶ τὴν σποριοθήκην πρὸς τὸ φῶς.

Ἄφου τὸ ἄνθος μακρῶν καὶ τελεσθῆ ἡ γονιμοποίησις, ἀποσύρεται εἰς τὸ σκότος. Λάθυρος ὁ κονδυλόρριζος καὶ ὁ καρπὸς τριφυλλίου τοῦ ὑπογείου θάπτονται μάλιστα ὑπὸ τὴν γῆν. Ἡ νυμφαία καὶ ἡ βαλισνερία κρατοῦσι μὲν τὴν κάλυκα ὑψηλὰ εἰς τὸ φῶς, ταύτην ὅμως ἀπανθήσασαν ἀποσύρουσιν εἰς τὰ βάθη τῶν ὑδάτων.

Δὲν δυνάμεθα εἰσέτι νὰ ἐξηγήσωμεν ἀπογρῶντως διὰ ποῖον μηχανικὸν διατάξιον ὁ ἥλιος ἄλλα μὲν τῶν φυτῶν ἐλκεῖ ἄλλα δὲ ἀποθεῖ. Τοῦτο μόνον εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ ἥλιος ἀνταγωνίζεται πρὸς ἄλλην ἰσχυρὰν δυνάμιν τὴν τῆς γῆς.

Ὡς γνωστὸν ἅπαντα τὰ ἐπὶ τῆς γῆνης ἐπιφανείας σώματα ἐλκονται ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ἐὰν οὐδὲν πρόσκομμα ἦτο, ταῦτα θὰ ἐπιπτον κατ' εὐθείαν εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς, ὅπερ καὶ λέγεται κέντρον τῆς βαρύτητος. Φυσικῶ τῷ λόγῳ καὶ τὰ φυτὰ ὑπόκεινται εἰς τὸν αὐτὸν νόμον τῆς ἐλξεως. Ἀλλ' ἐνταῦθα παρουσιάζεται ἡ ἀνιγματοδὴς ἰδιότης, καθ' ἣν μέρη τοῦ φυτοῦ ἐλκονται ὑπὸ τῆς γῆς, τείνοντα τρόπον τινὰ καθέτως πρὸς τὴν γῆν καὶ ἄλλα ἀπεναντίας κατ' εὐθείαν ἀπομακρύνονται ἀπ' αὐτῆς, ἀποθῶνται. Αἱ ρίζαι, εἰσδύουσαι ὅσον τὸ δυνατόν καθέτως εἰς τὴν γῆν καὶ ὅπου πέτρα ἰσχυρῶς ἐπ' αὐτῆς προσκολλόμεναι, ὥς ὅπου εὐρωσι ῥωγμὴν καὶ πρόχωρῶσιν εἰς τὸ βάθος, δὲν ἀποφεύγουσι μόνον τὸ φῶς, ἀλλ' ὑπόκεινται κυρίως εἰς τὸν αὐτὸν νόμον, καθ' ὃν καὶ σταχυὸν ὕδατος καταβυθίζεται εἰς τὸ ἔδαφος.

Διὰ τῆς δυνάμεως τῆς βαρύτητος καὶ ὁ βλαστὸς καὶ αὐτὰ τὰ φύλλα ἀνορθοῦνται. Τοῦτο θὰ ἴδωμεν ἂν ἀρῆσωμεν κόκκους σίτου νὰ φυτρῶσωσιν ἐν τῷ σκοτεινῷ. Οἱ κάλαμοι λαμβάνουσι καθέτον πρὸς τὰ ἄνω διεύθυνσιν. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐὰν βολβὸς ὑακίνθου βλαστήσῃ ἐν τῷ σκοτεινῷ, τὰ φύλλα αὐτοῦ ἀνορθοῦνται ἐν ἀκαμψίᾳ καθέτως καὶ παραλλήλως τὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο. Ἐὰν δὲ ἐπὶ τραπέζης στρέψωμεν τὸ δοχεῖον, ὥστε τὰ φύλλα τοῦ ὑακίνθου νὰ λάθωσιν ὀριζόντιον θέσιν, ἐντὸς ὀλίγων ὥρων θὰ ἴδωμεν ταῦτα ἀπὸ τῶν βάσεων μέχρι τῆς κορυφῆς τῶν καθέτως ἀνορθόμενα. Τοῦ φωτός εἰσερχομένου, ὅλα τὰ φύλλα μετ' ὀλίγον κωνιστροειδῶς ἀποχωρίζονται, οὕτως ὥστε στερέφουσιν ἅπασαν τὴν ἄνω αὐτῶν ἐπιφάνειαν πρὸς τὸ φῶς. Ὁφθαλμοφανῶς ἡ μὲν βαρύτης προσπαθεῖ ἀκαταπαύστως νὰ δίδῃ εἰς τὰ ὄργανα τοῦ φυτοῦ καθέτον θέσιν, τὴ δὲ φῶς νὰ τὰ στρέφῃ πρὸς τὰς ἀκτίνας αὐτοῦ. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον φῶς καὶ βαρύτης ἀμοιβαίως ἐνεργοῦσιν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ σώματος τῶν φυτῶν, κάμπτουσι τοὺς κλάδους πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὰ κάτω, κινῶσι τὰ φύλλα πρὸς τὰ ἔδω πρὸς τὰ ἐκεῖ, καὶ καθῶσον τὸ φυτὸν ὑπόκειται πλείοτερον εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἐπίδρασιν,

ἀποτυποῦσι τὴν ἰδιάζουσαν φυσιογ.ομίαν ἐκάστου δένδρου, ἐκάστου θάμνου κ.τ.λ.

Ἄν ἡ κυπάρισσος διευθύνῃ πρὸς τὰ ἄνω καὶ συνέχῃ πρὸς τὸ στέλεχος τοὺς κλάδους αὐτῆς, ὑπακούει αὕτη εἰς τὴν ἐλξιν τῆς γῆς, οὐδόλως ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐπιρροεζομένη. Ἄν ἡ δρυς ἀπεναντίας ἐκτείνῃ τοὺς παχεῖς αὐτῆς κλάδους πρὸς τὰ ἔδω, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ φῶς καὶ ἡ βαρύτης ἰσορροπῶς ἐνεργοῦσι. Καὶ ἂν ἡ βαβυλωνικὴ ἰτέα, ἡ Κλαίουσα κοινῶς λεγομένη, μόνον τὰς ἄρας τῶν νέων βλαστῶν στρέφῃ πρὸς τὸ φῶς, ἀμέσως ὅμως κατόπιν, ὑποχωροῦσα εἰς τὴν βαρύτητα, τὰς κρεμᾷ κάτω πρὸς τὸ ἔδαφος, ὁμοιάζουσα μετὸς χάνους χαρκαίτηρας, οἵτινες μὲ ὅλας τὰς καλὰς διαθέσεις ὑποπίπτουσι πάλιν εἰς τὰς συνήθεις ἀδυναμίας.

Μολκαταῦτα ἐν μόνον μέρος τοῦ φωτός, μὲ τὸ ὅποιον ὁ ἥλιος φωτίζει τὰ φυτὰ, ἀναλίσκεται εἰς τὸν πρὸς τὴν βαρύτητα ἀνταγωνισμὸν, τὸ δὲ ἄλλο τελεῖ ὅλος ἄλλας πολὺ σπουδαιότερας ἐργασίας, τὰς ὀπίως καθιστᾷ ἡμῖν γνωστὰς μόνον τὸ μικροσκοπίον.

Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ

Π. Σ. ΒΑΣΑΜΑΚΗΣ

EIKONES

Ο ΓΑΛΑΤΑΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἐκ τῆς «Κωνσταντινουπόλεως» τοῦ Σ. Βυζαντίου σταχυολογοῦμεν τὰ ἐξῆς: Τὸ ποτὲ προάστειον τοῦτο τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μετὰ ταῦτα Γενουατικὴ ἀποικία, ἀποτελεῖ σήμερον πόλιν μυριάδων, ἐμπορικωτάτην, πλουσιωτάτην, ἔχουσαν καὶ αὐτὴν ἤδη προάστειον πολυάνθρωπον καὶ λαμπρότατον.

Ἐπὶ Διονυσίου τὸ μέρος τοῦτο, καὶ ἰδίως ὁ ὄμιος τοῦ Γαλατᾶ, ἐκαλεῖτο Σικώθης «ἀπὸ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ κάλλους τῶν ἐνταῦθα σικῶν, ὥστε καὶ λέγειν τοὺς περιεργότερους ὅτι ἐνταῦθα πρῶτον σικὴ ἐφυῖ». Συνηθεστέρος ὅμως ἐκαλεῖτο Σικαί... Τῷ δὲ 528 ἀνακωθέν ὑπὸ Ἰουστινιανῷ, μετονομασθῆ Ἰουστινιανῶναι ἢ Ἰουστινιανούπολις... Ἐπεκράτησε δὲ καὶ διατηρεῖται μέχρι σήμερον τὸ ὄνομα Γαλατῆς, τοῦ ὀπίου ἀποικιστοῦ ἢ ἐτυμολογία. Οἱ μὲν παρῶντες αὐτὸ ἀπὸ τινος Γαλατοῦ ἀνδρός, ὁ δὲ Γάλλιος συμπεραίνει, ὅτι τὸ ὄνομα παρέμεινεν ἀπὸ τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς τῶν ὑπὸ τὸν Βρέννον Γαλατῶν. Ὁ δὲ Σ. Βυζαντίος παραδέχεται παραδοσιν ἧτις παράγει τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ πολουμένου γαλακτος.

Ἀλλ' ὅπως καὶ ἐν ἔργῳ, ὁ Γαλατῆς, ἀπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν πρώτων τῆς Κωνσταντινουπόλεως χρόνων, διὰ τὸ εὐθετον τοῦ λιμένος του, ἦτο τὸ πρῶτιστον τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως προαστείων, καὶ ἐὰν δὲν εἶχε τοίχους περίβολον, εἶχεν ὅμως βεβασιότατα πύργους πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἐμπόρων. Ἐὰν παραδεχθῶμεν μάλιστα τὴν ἰδέαν τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς τῶν Γαλατῶν, φαίνεται, ὅτι ἐκκαλεῖ ἐχρησίμευσεν ὡς κατοικία καὶ ἀγορὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἰδίως ἐμπόρων, καθὼς καὶ σήμερον, παρ' οἷς παρέμεινεν καὶ τὸ ὄνομα *Miran* ἢ *Mira*, διὰ τοῦ ὀπίου ἐπεκαλεῖτο τὸ μέρος τοῦτο καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν Βυζαντινῶν χρόνων, διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θέσιν του.

Ἡ δημοσιευομένη φωτογραφία εἰκονίζει τὴν πλατεῖαν Καρακίου.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Λογαιολογικά

Κατὰ τη λεγόμενη γραφήμα τοῦ δημάρχου Περαχωριτῶν ἐκ Λουτρακίου πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν, ἀνευρέθη ἐν τινι ἀρχῇ τῆς Περαχωρίας ἄγαλμα πῶρινον περιστῶν λέοντα ἰστάμενον ὄρθριν εἰς τοὺς ὀπισθίους πόδας ἐπὶ τετραγώνου βάσεως. Τὸ ἄγαλμα εἶνε καλλίστης τέχνης, τὸ δὲ ὑπουργεῖον διέταξεν ὅπως ληφθῇ πρόνοια περὶ προφυλάξεως αὐτοῦ.

— Ἀνεκαλύφθησαν ἐπ' ἑσχάτων ἐν τῇ νεκροπόλει τῶν Φαλεσίων (Civita Castellana), ἧτις ἕως τῶρα ἔχει ἀποδώσει εἰς τὸ φῶς ὀλόκληρον μουσεῖον λογοιστηρίων καθιδρυθὲν ἐν τῇ Villa di papa Giulio, καὶ ἄλλοι τάφοι τοῦ γ' π. Χ. αἰῶνος μὲ τεχνουργήματα ἐξ ὀπτιῆς γῆς φερόντα ἐπιγραφὰς φαλσικαίας.

Φιλολογικά

Τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν τεύχος τῆς Revue des Etudes Grecques (τόμ. Γ' ἀριθ. 12) περιέχει, πλὴν ἄλλων ἀνεκρινόμενων διακριθῶν πραγματείων τοῦ κ. H. Weil περὶ τινῶν ἀσπασμάτων τοῦ Σοφοκλέους, ἐν ᾗ διακρίνεται τὸ κείμενον, ἡ ἐρμηνεία καὶ ἡ γνησιότης τινῶν ἐκ τῶν σωζομένων λειψάνων ἀπολεσθέντων δραματικῶν τοῦ μεγάλου τραγικοῦ καθὼς καὶ πραγματείαν τοῦ κ. Salomon Reinach περὶ τινος Δελφικοῦ χρησμοῦ ἀνακερομένου εἰς τὴν Μαγνησίαν τὴν ἐπὶ Μαιάνδρῳ. Καὶ τὸ τεύχος τοῦτο περιέχει, ὅπως συνήθως, πληρέστατον Ἐπιγραφικὸν Δελτίον, συντεταγμένον ὑπὸ τοῦ κ. B. Haussoullier, καὶ Ἑλληνικὴν Ἀλληλογραφίαν ὑπὸ τοῦ κ. Βικέλα.

— Ὁ γνωστός συμβολικὸς ποιητῆς Jean Moréas (Ἰωάννης Παπαδικυαντόπουλος) προτίθεται νὰ μεταφέρῃ εἰς γαλλικοὺς στίχους τὸ Συμπόσιον τοῦ Πλάτωνος, τὸ ὁποῖον θὰ παρασταθῇ εἰς τὸ Théâtre d'art, θέατρον τὸ ὁποῖον ἰδρύεται ὑπὸ τῶν συμβολικῶν.

Μουσικά

Ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Βιενναίου Μελοδραματικῆς παρεστάθῃ κατ' αὐτὰς τὸ πολυκόστον μελοδραμα τοῦ Ἰταλοῦ μελοποιῦ Μασκάνη Cavellaria rusticana. Ὡς γνωστὸν τὸ ἔργον τοῦτο εἶχε σταλῆ εἰς μουσικὸν ἀγῶνα προκρουχθέντα ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ καταστήματος τοῦ Σονζόνο καὶ ἐβραβεύθη με-

ταῦθ' ἃ μονοπράκτων μελοδραμάτων, διότι κατὰ τὴν προκρουχθῆσαν μόνον ἦσαν δεκτὰ εἰς τὸν ἀγῶνα. Τὸ ἔργον παρασταθὲν πανταχοῦ τῆς Ἰταλίας ἐγένετο δεκτὸν μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ὁ Μασκάνης, ἄσημος ἰεροψάλτης ἐνὸς χωρίου, ἐγένετο διὰ μίαν περιόδο καὶ πλούσιος. Ἡ ὑπόθεσις εἶνε σικελικὴ καὶ δραματικωτάτη: Γυνὴ ὑπανδρὸς ἀγαπᾷ νέον χωρικὸν μετὰ τούτου πάθους, ὅσπερ μάθοιθα ὅτι αὐτὴς ἄλλην ἀγαπᾷ, ἐξ ἀντιζηλίας ἀποκαλύπτει τὸν ἔνοχον ἔρωτά τῆς εἰς τὸν σύζυγόν τῆς, ὅστις ἐν μονομυθίᾳ δι' ἐγγειροῦδιον φρονεῖ τὸν ἀπίστον. Ἡ μουσικὴ τοῦ ἔργου ἐκρίθη εὐμενέστατα καὶ ὑπὸ τοῦ ἀσθηροῦ βιενναίου τυποῦ, ἡ δὲ ἐπιτυχία αὐτοῦ ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς αὐστριακῆς πρωτεύουσας ὑπῆρξε θαυμαστικὴ. Τὸ κοινὸν δοδεκάκις ἀνεκλήσεν ἐπὶ σκηνῆς ἐν τέλει τοὺς λαοὺς διὰ παταγωδῶν ἐπευφημιῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου ὑπῆρξε τῶσαν θαυμασία, ὥστε ὁ Αὐτοκράτωρ διεμήνυσε θερμὰ συγχαρητήρια πρὸς

τὸν διευθυντὴν τῆς ὀρχήστρας, αἱ δ' ἐφημερίδες ἐγκυχωμέναι λέγουσι, ὅτι βεβαίως οὔτε τὸ ἰταλικὸν κοινὸν ἠτύχησε ν' ἀκούσῃ τὸ ἀγαπητὸν του μελοδραμα οὕτως ἐκτελούμενον. Τὸ ἔργον τοῦ Μασκάνη διακρίει μίαν ὄραν καὶ ἐν τέταρτον, ὅ,τι δὲ διακρίνει τὴν μουσικὴν του εἶνε δραματικὴ δύναμις, ὑπερτάτ' περιπέτεια καὶ πλοῦτος μελωδία.

ΓΡΑΦΟΛΟΓΙΑ

Ἄριθ. 1891. Ὁ χαρακτήρ σας ἐν τῇ ἀπλότητι τοῦ συνοψίζει πολλά. Εἰς τὴν πρώτην ἐντύπωσιν φαίνεται ἄσημος καὶ βωβός, μὴ δηλῶν τίποτε τὸ ἐξαιρετικόν. Ὁμοιάζει μὲ κάλυκα ῥόδου ζηλοτύπος κρούπουσαν ἄσημα καὶ χρώμα καὶ ὄρθριν ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου — ὁμοίως κρούπουσι τὰ ἄσημα, τὰ δειλὰ ἐκεῖνα στοιχεῖα τοῦ χαρακτήρος σας: τὴν εὐγένειαν τοῦ ἥθους, τὴν λεπτότητα τοῦ αἰσθηματος, τὴν δειλὴν ἀλλ' ἀσφαλῆ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κρίσιν—. Ἀλλὰ μήπως δὲν εἴσθε σεῖς ἡ ἴδια συνεπτυγμένη, μυστηριώδης, ὅπως αὐτὸς ὁ χαρακτήρ σας ὁ γραφικὸς; Σὺς φανταζόμεθα, σὺς ἀναπλάττομεν τῶσαν ζωντανήν, ὥστε ἡμποροῦμεν νὰ σὺς ζωγραφήσωμεν. Δὲν εἴσθε πολὺ νέα, δὲν εἴσθε κόρη, μολονότι ἔχετε γραψίμων κόρης — ἀλλὰ δὲν εἴσθε ἴσως καὶ μήτηρ. Ἡ ἔλλειψις τῆς μητρότητος διετήρησεν εἰς τὸν χαρακτήρα σας, τὸν γραφικόν, ὅπως καὶ τὸν φυσικόν, τὴν δειλίαν κόρη. Εἴσθε μορφή πλήρης ἐκφράσεως, πλήρης χρώματος καὶ σκιάς. Ἀλλὰ δὲν εἴσθε ἐκ τῶν γεωμετρικῶς εὐειδῶν καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀρέσκεται εἰς τοὺς πολλοὺς — ἴδιος δὲ αἱ πολλοὶ δὲν σὺς ἀναγνωρίζουσι κανὲν εἶδος καλλοσύνης. Τὸ ἤξευρετε αὐτό, ἀλλὰ δὲν μνησικακεῖτε, διότι δὲν ἔχετε τὴν δύναμιν νὰ αἰσθανθῆτε μίσος. Διὰ τοῦτο ἴσως εἴσθε ἀνικανὸς νὰ αἰσθανθῆτε καὶ ἀγαπῆν. Ἀποδέχεσθε μετ' ἀγαθότητος τοιαύτην — καὶ τίποτε περισσότερον. Ἐχετε ἐνθουσιασμοὺς παροδικούς καὶ πτήσεις τῆς φαντασίας σας πρὸς ἀγνωστους κόσμους, ἀφ' ὧν ὁ νοθε καταπίπτει βαρὺς εἰς τὴν πραγματικότητα ὡς πληρωμένη τραγῶν. Ὁ βίος σας εἶνε κατ' ἐπιφανείαν ἡρεμὸς, λιμναζῶν. Ὑπὸ τὰς χαλυβδίνιας ἀλύσις βεβαιωμένης εὐγνωμοσύνης οἱ βραχιόνες σας μένουσι ἀδρανεῖς καὶ οὐδ' ἀνατείνονται πλέον, ἢ σπανίως, πρὸς ἰκτασιν τῆς Ὀυρανίας Ἀφροδίτης.

ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΧΑΡΤΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- Ἐρ. Τί καιεῖ χωρίς νὰ θερμαίνῃ;
- Ἄπ. Τὸ πιπέρι. Εἶς
- Ἐρ. Ἐὰν ἦσο ζωγράφος τί θὰ ἐξωγράφεις;
- Ἄπ. Τὴν μέλλουσαν πενθερὰν μου . . . καλακεύων αὐτήν.
- Ἐρ. Τί καιεῖ χωρίς νὰ θερμαίνῃ;
- Ἄπ. Ἡ ὄβρις. Δράκων
- Ἐρ. Δάκρυ ἢ μειδίαιμα;
- Ἄπ. Ὁ ἔχων τὸ μειδίαιμα θὰ ἔχῃ καὶ τὸ δάκρυ. Ὀδενάτης
- Ἐρ. Ποῖα ἐλευθερία εἶνε μισητὴ;
- Ἄπ. Τοῦ ἐλευθεροῦ πολίτου εἰς μερικὰς χώρας ὅταν δὲν ἀνήκῃ εἰς τὸ κρατὸν κόμμα. Ἐρίδαυ
- Ἐρ. Πῶς ἡμπορεῖς ν' ἀπαλλαχθῆς ἀπὸ τοὺς ἐνοχλητικούς;
- Ἄπ. Γινόμενος ἐνοχλητικώτερος.
- Ἐρ. Τί διαφέρει ὁ ὑπερήφανος ἀπὸ τὸν μάταιον;
- Ἄπ. Ὁ πρῶτος θέλει νὰ εἶνε κάτι, ὁ δευτέρος θέλει νὰ φαίνεται κάτι.

Ἄλτα